GŁOS (*2578*) *sb m*

o *jasne*.

sg N głos (*541*). ◊ *G* głosu (*393*), głosa (*1*); -u : -a *KrowObr* (*6* : *1*). ◊ *D* głosowi (*23*), głosu (*6*); -u *Leop* (*2*), *BielKron*, *ArtKanc*; -owi : -u *LubPs* (*1* : *1*), *RejPos* (*3* : *1*). ◊ *G a. D* głosu (*3*). ◊ *A* głos (*659*). ◊ *N a. A* głos (*3*). ◊ *I* głosem (*572*); -em (*65*), -ęm (*1*) *JanNKarGórn*, -(e)m (*506*). ◊ *L* głosie (*36*), głosu (*1*); -e : -u *LubPs* (*2* : *1*). ◊ *pl N* głosy (*93*). ◊ *G* głosów (*55*); -ów (*7*), -ow (*1*), -(o)w (*47*); -ów : -ow *Mącz* (*6* : *1*). ◊ *D* głos(o)m (*2*). ◊ *A* głosy (*98*). ◊ *I* głosy (*83*) głosmi (*3*), głosami (*1*) *LatHar*; -y : -mi *BielKron* (*11* : *1*), *RejAp* (*4* : *2*). ◊ *L* głosiéch (*4*) *Mącz* (*2*), *SkarŻyw*, *KochFr*, głosach (*1*) *LatHar*; -éch (*1*), -(e)ch (*3*).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w*.

1. *Zjawisko akustyczne* (*2048*) :

a. *Dźwięk wydobywający się z gardła ludzkiego lub zwierzęcego* (*w odniesieniu do ludzi ujmowany od strony artykulacyjnej lub od strony treści*); *barwa i inne cechy indywidualne czyjegoś głosu*, *sposób mówienia*; *zdolność mówienia jako jedna z dyspozycji*; *mówienie lub śpiew*; *odezwanie się*, *wypowiedź*, *słowa*; *czasem metonimicznie*: *człowiek mówiący lub śpiewający*; *vox Mymer*[1], *Mącz*, *Calag*, *Calep*, *Cn*; *sonus Mącz*, *Cn*; *vocula Calag* (*1827*) : *BierRaj* 17v, 21v; *BierEz* F2v, K3v [*2 r.*], N2v [*2 r.*], N4v; *OpecŻyw* 144 [*2 r.*], 149, 179; *PatKaz II* 33, 33v, 50v, 54v [*2 r.*]; *PatKaz III* 149; *Mymer*[1] 24; *TarDuch* A4v, B2, B5, E; *FalZioł* ‡6f, I 5d, 15a, 108d, 133b (*16*); *BielŻyw* 79, 137; Cżemu riby nie dzwięczą. (–) Bowiem one nie maią ani płuc ani ſercza ani też inſzego naczynia głoſu, przeto też w ſię żadnego wdychania wiatru nie potrzebuią, gdyż głos nicz nie ieſt iedno wiatr od płucz odrażony á wydchniony. *GlabGad* D, C2, C7, C7v *żp*, C8 [*4 r.*], D (*14*); *MiechGlab* *5; *WróbŻołt* I7v [*2 r.*], 73/23, Z6v; WLaſnie to nam ieſt rzecz przyleżąca ábychmy rozmáyćie chwaląc/ wyſlawiáli dobrodzieyſtwá páná ſwego á nietylko náſſym proſtym głoſem ale y rozmaite gry y muzyki ktemu przyłożywſſy. *RejPs* 137, 42 [*3 r.*], 69v, 70, 109v, 116 (*15*); Iako Alexander nalazł człowieka leſnego koſmatego/ á głos máiąc iáko wieprz *HistAl* K6v, F2v, K6v; *KromRozm I* I3 [*2 r.*]; *MurzHist* F4v; Nákłoń Pánye vſſy twe ku głoſu moyemu *LubPs* ddv, G4 *marg*, H4v, L4, M3v *marg*, N6v (*11*); Bo tobie ma być daná chwałá/ dzięká y chwálebność głoſá. *KrowObr* 152; *RejWiz* 2v, 21, 82v, 91v, 128; *Leop* 3.*Reg* 18/26, 4.*Esdr* 12/17, *Iob* 29/10, 30/31, *Ps* 30 *arg* (*21*); *KochZuz* A4v; *RejZwierz* 108; *BibRadz* I 2c *marg*, 91b *marg* [*2 r.*], *Iob* 34/28, *Ps* 73/23, *Cant* 2/8 (*15*); Znałem bárzo dobrze/ był Człowiek ſtanem wyſoki/ twarzą poważny/ głoſem krzykliwy *OrzRozm* G2v; *BielKron* 14v, 19, 32, 67v, 80 (*15*); *GrzegRóżn* A4, F, H4v, I4v; *KwiatKsiąż* F3, I3; Lamentabili voce deplorare, Rzewnym głoſem opłákáwáć. *Mącz* 183b, 14c, 18b, 28c, 84d, 115a (*17*); *OrzQuin* Y2 *marg*; *SarnUzn* E8v; A o tym áni piſáć áni mowić chcieli/ Co to ieſt/ iedno głoſy co ſtámtąd ſłyſzeli. *RejAp* AA6, AA6v, BB6, 11v, 12 [*2 r.*], 14 (*29*); *GórnDworz* O3v, R5v; Co głos tento weźmi/ weźmi/ weźmi známionuie? *HistRzym* 133; *RejPos* A2, A2v, 9, 54, 78v (*16*); *RejPosWiecz*[3] 97v [*2 r.*]; *GrzegŚm* 8; *RejZwierc* B, 42 [*2 r.*], 80, 91v [*4 r.*], 92 [*2 r.*] (*16*); *BudBib* 1.*Reg* 26/17 [*3 r.*], *Iob* 30/31, *Ps* 28/3, 4 [*2 r.*], 5 (*17*); *BudNT Act* 19/34, 2.*Petr* 1/17, *Apoc* 1/15; *CzechRozm* 192v, 262; *ModrzBaz* 89v, 132 [*2 r.*]; *Calag* 467a; *KochPs* 36, 61, 80, 99, 113 [*2 r.*] (*10*); Ichże on głos ieſt: Przeſzliśmy przez ogień y przez wodę *SkarŻyw* 208, 51, 70, 113, 147, 183 (*21*); *KochTr* 7; y ſami ſię twierdźimy Głoſem

tego popráwiamy. *MWilkHist* L3v; *StryjKron* 702; *CzechEp* 152 [*2 r.*], 153, 243, 255; *NiemObr* 165; Sámi nagrobne żale właſnym noſem/ Y żáłobliwym wypráwiaćie głoſem. *KlonŻal* A4; *KochMuza* 26; *ReszList* 160, 181 [*4 r.*]; *WisznTr* 15; *BielSen* 6; *KochPam* 82; *KochPieś* 18, 24, 55; *KochSob* 59, 69; V Syren ſnać głos cudny: tym ludźie zdradzáią/ Którzy ich nierozmyſlnie muzyki ſłucháią. *PudłFr* 49; *ArtKanc* E7, F4, K1Ov, N16; W krotkiem czáśie zá onem dowćipem głos vformował/ á z głoſu wyráźił ſłowá *GórnRozm* N2; *ZawJeft* 6, 20; *Calep* 1141a; *GórnTroas* 47; *GrabowSet* A4, B4v, E, E2, G3 (*18*); *OrzJan* 108; Praefácya y *Sanctus* wyraża one Zydowſkie głoſy/ ktoremi weſoło Páná ná ośiełku iádącego z tryumphem witáli. *LatHar* 79, 94, 161 *marg*, 214, 236, 263 (*10*); *KołakCath* A3; *KołakSzczęśl* Bv; Lecz gdy poználi iż był Zydem; wſzczął ſię ieden głos od wſzytkich iákoby przez dwie godźinie wołáiących *WujNT Act* 19/34, *Luc* 23/23, *Ioann* 3/29, 10/4, 5, 12 *arg* (*18*); *SiebRozmyśl* F3v; *SkarKaz* 118a, 161b, 387b [*2 r.*], 486b *marg*, 487a (*14*); *CzahTr* E3v, K; *GosłCast* 11; *SkarKazSej* 676b, 703b; *SapEpit* A2v, A3v; *KlonWor* *2v, 23 [*2 r.*], 46; *SzarzRyt* Bv, B4 [*2 r.*].

głos czego (*100*): *BierRaj* 18; *OpecŻyw* 11 [*2 r.*]; Niechay będą vſzy twoie przichilone na głos prozby moiey. *TarDuch* D8v; *WróbŻołt* 25/7, 46/2, 85/6, 139/7; *RejPs* 145v, 206; *LubPs* B4, B5, G2, G3 [*2 r.*], G4v (*13*); *Leop Deut* 1/34, *Ps* 27/2, 6, 65/8, 19 (*16*); Kośći moie przyſchły do ſkory moiey dla głoſu nárzekánia mego. *BibRadz Ps* 101/6, *Iob* 34/16, *Ps* 6/9, 114/1, *Is* 65/19 [*2 r.*], *Ier* 16/9 [*2 r.*], *Eccli* 17/11; *RejPos* 304; *BudBib* 1.*Esdr* 3/13 [*2 r.*], *Ps* 27/2, 6, 85/6, *Ier* 25/10 [*2 r.*], *Zach* 11/3; Bo pan głos płáczu mégo przyiął w vſzy ſwoie *KochPs* 9, 21, 132, 175; *SkarŻyw* 83; *ZawJeft* 28; *GrabowSet* Iv, Nv, N2v, Q3; Niech będą vſzy twoie nakłonione ná głos modlitwy moiey. *LatHar* 169, 159, 166, 615; *WujNT Luc* 1/44; *SkarKaz* 579b; *JanNKarGórn* G4v. *Cf* »głos krzyku«, »głos mowy«, »głos pieśni«, »głos przypiewania«, »głos ryku«, »głos słowa«, »głos wołania«, »głos wrzasku«.

głos do kogo (*10*): I nowy to głos krola polskiego do Polakow, ktorego proszą, aby na potym nigdy nie słychali. *Diar* 61; *BielKron* 83; *SkarŻyw* 113 *marg*, 490; *KołakSzczęśl* Bv; A głos záſię powtore do niego: Co Bog oczyśćił/ tego ty nie zow poſpolitym. *WujNT Act* 10/15, *Act* 7/31, 10/3; *SkarKaz* 245a *marg*, 346b.

głos ku komu (*4*): *HistRzym* 130; Do was mężowie wołam/ á głos moy ku ſynom człowieczym. *BudBib Prov* 8/4; *BudNT Act* 7/31; *SkarŻyw* 81.

Postać dialogu (*11*): GLOS BOGA OYCA. *KołakSzczęśl* B, B2, B3, B4v, Cv; GLOS PIERWSZY. *WitosłLut* A2v, A3v, A4, A4v, A5, A5v.

W charakterystycznych połączeniach: *głos anjelski* (*8*), *apostolski*, *archanjelski*, *balsamowy*, *bliski*, *bluźnierski*, *błogosławiony*, *cudny*, *diabelski*, *dobrotliwy*, *dziecięcy*, *dziwny* (*2*), *formowany*, *gniewliwy*, *hetmański*, *jawny*, *jeden* (*9*), *klnący*, *kozi*, *krolewski*, *lamentliwy*, *ludzki* (*2*), *łabęci*, *łagodliwy* (*łagodny*) (*2*), *łaskawy*, *macierzyński*, *małpi*; *mały*, *marny*, *matczyn*, *mężny*, *miły* (*milutki*) (*4*), *mocny*, *możny* (*2*), *nabożny* (*2*), *najemniczy* (*2*), *napominający*, *nędzny*, *niebieski* (*4*), *nieprzestajny* (*2*), *niesprawiedliwy*, *niewieści* (*2*), *niewinny* (*2*), *niezmyślony*, *nieżadny*, *obcy* (*2*), *ochotny*, *ojcowski* (*10*), *oniemiały* (*4*), *osobny* (*2*), *ostateczny*, *ostry*, *piękny* (*5*), *płaczliwy* (*14*), *płaski*, *pochlebny*, *pocieszliwy* (*pocieszny*) (*2*), *pokorny* (*2*), *postronny* (*2*), *prawy*, *prorocki*, *prosty*, *przestworny*, *przyjemny*, *przyrodzony* (*3*), *psi* (*4*), *ptaszy*, *rozliczny* (*6*), *rozmaity* (*4*), *rozny* (*4*), *rzewny* (*rzewliwy*) (*8*), *serdeczny*, *sławny*, *słodki* (*2*), *smętny*, *smokowy* (*3*), *spolny*, *spuszczony*, *srogi* (*8*), *straszliwy* (*straszny*) (*12*), *szalony*,

szczyry, *śpieszny*, *święty* (*świętobliwy*) (*4*), *teskliwy* (*2*), *ucieszny*, *umarły*, *wesoły* (*13*), *wężowy*, *wierny*, *wilczy* (*2*), *wolny* (*2*), *wołowy*, *wszeteczliwy*, *żałobliwy* (*żałobny*, *żałosliwy*, *żałos*(*t*)*ny*, *żałościwy*) (*15*), *żorawi*, *żydowski* (*2*); *głos chwały* (*6*), *lutości*, *modlitwy* (*3*), *narzekania* (*3*), *nasmiewiska*, *odpowiedzi*, *płaczu* (*8*), *powieści*, *pozdrowienia* (*5*), *prośby* (*21*), *radości* (*7*), *szemrania*, *trwogi* (*2*), *wesela* (*7*), *wesołości*, *wolej*, *wycia*, *wyznawania*, *wzdychania*, *żalu*; *głos Jehowy* (*5*); *głosu chwalebność*, *moc*, *modlitwa*, *możność*, *nachylanie*, *naczynie* (*3*), *pozdrowienie* (*2*), *prośba* (*2*); *głosowi odpowiedzieć*; *głos czynić dobry* (*lepszy*) (*2*), *czyścić*, *dobywać*, *kłaść w uszy*, *mie*(*wa*)*ć* (*12*), *naprawiać* (*4*), *odjąć* (*odejmować*) (*5*), *posilać*, (*po*)*zna*(*wa*)*ć* (*17*), *przyjąć* (*w uszy*) (*4*), *przypuścić*, *psuć*, *rozdzielać*, *spuścić do uszu*, *uformować*, (*z*)*łagodzić* (*2*); *na głos skłonić uszy*; *głosem błogosławić*, *być poświęcon*, *chwalić* (*chwałę czynić*) (*3*), *da*(*wa*)*ć chwałę* (*2*), *dawać znać*, *nauczać*, *objawion*(*y*) (*2*), *omylać*, *opłakawać*, *ostrzegać*, *prosić* (*3*), (*prze*)*straszyć* (*3*), (*u*)*cieszyć* (*2*), *ugruntować*, *upominać*, *wsławiony*, *wysławiać* (*wysławować*) (*2*), *wyznawać* (*2*), *żałować*; *z głosem uczynić cześć*, *wynosić się*, *wyznawać*, *zwiastować*.

Przysłowia: Powiedzyał mu Sokrátes iż to nic nie ſzkodzi/ Gdy pies ſzczżeka á głos ſie po wiátru roſchodzi *RejWiz* 49.

o iuż wierz mi iż tá tozmowá [*!*] y tá bieſiádá thák tákiem ludziom ſmákuie iáko kozie Wilczy głos kiedy gdzie nie dáleko wyie zá płotem. *RejZwierc* 91.

Frazy: »głos krzyczy, krzyczący, krzykliwy, krzyku« (*3* : *1* : *1* : *1*): (wynidzie) głos krzyku [*vox clamoris*] od brony Rybney *Leop Soph* 1/10; chociay głoſy áż pod niebo o pomſthę krzyczżą. *RejZwierc* 27, 132, 141, 189; Wabi głos krzykliwy ś. Elżbiety z Ducha ś. pochodzący. *LatHar* 478.

»rozlegał się, rozszedł się głos« = *resonabat vox Vulg* [*szyk zmienny*] (*3* : *1*): *Leop Sap* 18/10, *Eccli* 50/20; Theatrum resonabat prae multitudine populi, Rozliegał ſie głos/ álbo trząs [*!*] ſie wſziſtek plác od wielkośći ludźi. *Mącz* 402c; Táki Achilles / tákié rzékł ſłowá gniewliwy/ Głos po morzu/ y brzegách rozſzedł ſie ſtráſzliwy *GórnTroas* 17.

»głos (za)brzmi, brzmiący« = *vox sonat Vulg*; *vox tinnula Mącz* [*szyk zmienny*] (*12* : *2*): *Leop Cant* 2/14; *Mącz* 456b; *RejAp* 50; *RejPs* 321; Ale na drugą stronę mowce doświadczeni, Podobni polnym świerszczom, ktore więc, siedzący Na wysokiej olszynie, puszczają głos brzmiący. *KochMon* 24; ná ktorym on głos zebránych ſług y Kápłanow Bożych/ ktorzy mieyſcá Apoſtolſkie záśiedli/ brzmi *SkarJedn* 300; *KochPs* 103; *LatHar* [+10]v, 331, 376, 653; A gdy zábrzmiał on głos [*dum fieret vox*]/ náleźion ieſt ſam Ieſus. *WujNT Luc* 9/36; *SiebRozmyśl* D4v; *SkarKaz* 117b.

»głos (za-, ob)woła (*a.* wywoływa), wołając(y), wołania, wołającego, zawołany« = *vox clamoris Vulg*, *PolAnt*; *vox clamat*, *vox clamantis PolAnt* [*szyk zmienny*] (*16* : *15* : *9* : *4* : *1*): *BierRaj* 23; *TarDuch* [C4]v; *RejPs* 52v; *LubPs* G2v, Lv; Bo gdy niekáżdy vmie czytáć/ rychley ſye to zbiegłego może donieſć/ kiedy głos wołáiącego ſługi przychodźi w vſzy y tych ludźi co czytáć nieumieią. *GroicPorz* n4; *RejWiz* 122; *Leop Is* 65/19; *BibRadz Is* 6/4, *Ier* 25/36, *Mich* 6/9; *BielKron* 160v; Iż głos wołał z niebá do niego/ idź á wezmi kſiąſzki *RejAp* 88, 2, 7v, 10, 11v [*2 r.*], 12v (*16*); *HistRzym* 116; *RejPs 76*, 77v, 176, 189, 274v, 332, 345v; *BielSat* G; *RejZwierc* 43; *BudBib Ps* 5/2[3], *Soph* 1/10; y vyrzy w widzeniu ſłup ogniſty od ziemie aſz do niebá á głoś [*!*] wołáiący: To ieſt Bázyli. *SkarŻyw* 118; *KochWr* 19; *LatHar* 151; *JanNKarGórn* G4v; *PowodPr* 63.

»co głosu zstaje« = *bardzo głośno* (*1*): Polny świércz co głoſu sſtáie/ Gwaltownému ſłońcu łaie. *KochSob* 62.

»(z)stał się, powstaje (*a.* powstał) głos« = *facta est vox*, *venit vox Vulg* [*szyk zmienny*] (*27* : *3*): *OpecŻyw* 4, 11, 175v; *PatKaz III* 104; *MurzNT Mar* 1/11; *KrowObr* 146v; Pśi wyią/ bydło ryczy/ ſłyſząc włoſy wſtáią/ Iákie głoſy żáłoſne zewſzech ſtron powſtáią. *RejWiz* 82v; *Leop Mar* 1/11, *Luc* 23/23; *BielKron* 83, 96; *RejAp* 95v, 97; *HistRzym* 38, 124v [*2 r.*], 125, 130; *RejPos* 304; Gdy tám był sſtał ſie ieſt głos/ od Bogá ſámego/ Co tu czyniſz Helia/ práwie ták do niego. *HistHel* C3v; *SkarŻyw* 397; *KołakSzczęśl* Bv; *WujNT Mar* 1/11, *Luc* 3/22, *Ioann* 12/30, *Act* 2/6, 7/31, 10/13, *Apoc* 11/15; Bo wyznawa Helżbietá: Skoro/ práwi/ sſtał ſię głos pozdrowienia twego w vſzu moich: vweſeliło ſię dźiećiątko w żywoćie moim. *SkarKaz* 579b.

Zwroty: »głosem mowić *itp.*; głos wyrzec; głos mowi *itp.*, mowiąc(y) *itp.*, mowiącego, mowy, w mowie« = *vox dicens PolAnt*, *Vulg*; *sermone respondere*, *vox respondit*, *vox dicentis a. loquentis Vulg* [*szyk zmienny*] (*23*; *1*; *19* : *64* : *3* : *3* : *1*): Ale matuchna bożá niemogątz ſie napatrzytz ſwégo ſynáczka/ ná obliczé iego pádwſſy rzewnym gloſem mowila *OpecŻyw* 156v, 4v, [57]v, 116, 144, 151, 152v; *PatKaz III* 104; *GlabGad* O3v; *MiechGlab* 33; *WróbŻołt* I7; *HistAl* K7; *KromRozm I* D2v; *MurzNT Matth* 17/5; Przeſto ieſli o ſpráwách y o obytzáiach ich wiećie/ cokolwiek ſluſznego rozumiećic [*!*]/ wolnym głoſem powiedzieć możećie? *KrowObr* 123v; *Leop Ier* 33/11, *Ez* 2/1, *Dan* 10/6, 9; *BibRadz* 4.*Esdr* 12/17, *Act* 9/4, *Apoc* 9/13, 16/17; *BielKron* 28v, 363v; Proferre in medium, Głoſem powiedzieć *Mącz* 124a, 227b; *RejAp* BB3v, 10, 47, 58v [*2 r.*], 61v (*28*); *HistRzym* 38, 101v, 124v [*2 r.*], 125, 130 (*11*); *RejPos* 38v, 57v, 282v, 283v; Na te słowa Helena głos wyrzekła taki *KochMon* 25; *BudBib Is* 40/6, 4.*Esdr* 11/36, 37, 14/1 [2]; Rzekł potym głos do niego/ wynidźże s tey dzyury *HistHel* C3v; *BiałKaz* G3; *BudNT Act* 26/14; *StryjWjaz* C4v; *KochPs* 26, 170; Y vſłyſzáł głos k ſobie mowiący: Ieſt inny doſkonálſzy niſzli ty. *SkarŻyw* 51, 28, 58; *StryjKron* 350; *KochSob* 71; *GrabowSet* V3v; Y odpowiedźiał powtore głos z niebá *WujNT Act* 11/9, *Matth* 3/17, 17/5, *Mar* 9/6, *Luc* 9/35, *Ioann* 12/28 (*27*).

»mowić kaczym głosem« = *bełkotać* (*1*): Zydowin vſzárgány w płáſkátym bierećie/ Cżerwonołby/ w giermaku/ y zgárbátym noſem: Ktory iáko Pápugá mowi/ káczym głoſem *KlonWor* 78.

»głos odjąć« (*1*): Vocem homini adimere dicitur lupus, Głos odyąć/ Chrápkę á omienie [*!*] przypráwić. *Mącz* 102c.

»głos (od-, z)mienić; głos się (z)mieni« = *vocem mutare PolAnt*, *Vulg* [*szyk zmienny*] (*4*; *2*): Cżemu tak v otrokow iako j niewiaſt głos ſie mieni w pewnych leciech *GlabGad* C8; *RejPs* 57v; Aleś Kruczżku wybielał/ bom cie cżarno widał/ Słyſzę żeś y głos zmienił/ y radbych cie ſłyſzał. *RejZwierz* 116; *BibRadz Gal* 4/20; *SkarŻyw* 183; *WujNT Gal* 4/20.

»oz(y)wać się głosem, z głosem; ozywa (*a.* ozwie) się głos; odzywanie głosu« [*szyk zmienny*] (*1* : *1*; *2*; *1*): ozwáli ſie mu drudzy wilcy z tákimże głoſem. *BielKron* 350; Echo, soni vel vocis repereussio, Pádnienie/ álbo odzywánie głoſu/ gdy ſie ná cziye wołánie widźi yákoby ſie kto odzywáł właſnie niektórzi zową Odgłos *Mącz* 99b; *RejAp* 72, 156v; *RejPos* 168v.

»głosem podać, jest podany; głos podać; głos (jest) podany« (*3* : *2*; *1*; *2*): Modulari voces, Miárkowáć/ vmiárkowáć/ podáć głoſy. *Mącz* 227d; *WujJud* 40v; *WujJudConf* 40v; Nie zgwałcę ia

przymiérza ſwego: głos podány Z vſt moich w odmienności niebędźie vznány. *KochPs* 134, 122; Y Apoſtołowie niektore rzeczy podáli ſámym tylko głoſem/ bez piſmá żadnego. *WujNT* Cccccc2, 515, 652.

»(pod-, wz)nieść (*a.* podnosić, *a.* wynosić, *a.* wznosić, *a.* podnaszać) głos; podnieść, podniesienie głosu« = *odezwać się*, *zwrócić się ze słowami* (*zwykle głośno*); *elevare a. exaltare a. extollere a. levare vocem PolAnt*, *Vulg*; *acclamatio*, *contentio a. elevatio a. intentio vocis Mącz* [*w tym*: *do kogo*, *do czego* (*4*), *ku komu*, *ku czemu* (*11*), *przeciwko komu* (*1*), *na kogo* (*1*)] [*szyk zmienny*] (*41*; *2* : *6*): y podnyośł Iozef głoſ ſwoij ſpłatzem ktory też ſłyſſeli y Eipcyiowie y wſſytek dwor *HistJóz* D4; *MurzNT Luc* 11/27; *LubPs* Fv [*2 r.*], K3v *marg*, ee3v; *KrowObr* 134; Cżyli podnieſieś [*!*] we mgle głoſu twego *Leop Iob* 38/34, 1.*Reg* 11/4, *Eccli* 21/23, *Ez* 21/22, *Act* 22/22, ZZ3v; *BibRadz Is* 10/30; *Mącz* 17a, 106d, 444c, 445b, 504c; *RejAp* 150v; *HistRzym* [89]; *RejPos* 77, 160, 212v; *RejPosWstaw* [143[3]]; *BudBib Gen* 29/11, 2.*Reg* 13/36, 4.*Reg* 19/22, I 293c *marg*, 1.*Esdr* 3/12, *Ez* 21/27[22]; *BudNT Act* 2/14; Cożem ia miał począć ſobie/ Iedno głos podnieść ku tobie? *KochPs* 41, 81; *ArtKanc* B20, I7v; *KmitaPsal* A5; *GórnTroas* 31; Ku wieczney chwale Páńſkiey/ nieśćie głoſy. *GrabowSet* V4v, X2; podniozſzy głos niektora niewiáſtá z rzeſze/ rzekłá mu *WujNT Luc* 11/27, *s.* 242, *Luc* 17/13, Act 2/14, 4/24, 14/10, 22/22; Lecż Páná w tym nieſzcześćiu o ćierpliwość proſzę/ Y ku niemu pokorny głos záwſze wynoſzę. *CzahTr* B, [D2]v.

»nie puszczać darmo głosu mimo uszy« (*1*): A ták poććiwa rádá á rozważna rozmowá tákiego człowieká ma być v ciebie y wdzięczna y ták vważona/ iákobyś to ſobie y rozważał y w pámięć wbił/ á nie puſzczał dármo głoſu mimo vſzy *RejZwierc* 90v.

»słyszeć głos *itp.*; słuchać *itp.*, słyszenie *itp.* głosu; przysłuchawać się głosowi; dać się słyszeć z głosem; słyszan(y) *itp.* głos, w głosie« = *audire a. exaudire vocem Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*; *vox audita* (*est*) *Vulg*, *PolAnt* [*szyk zmienny*] (*323*; *41* : *3*; *1*; *2*; *46* : *1*): *BierEz* Nv, N2v; *OpecŻyw* 4v, 5, 11, 29, 36v (*11*); *PatKaz II* 50, 54v; *PatKaz III* 104; *TarDuch* A5, [C4]v, D8v; *FalZioł* IV 22c; *MiechGlab* 11; *WróbŻołt* 25/7, I7, 118/149, 139/7; VSłyſz miły pánie głos moy abych wyliczył przed tobą vćiſki ſwoie *RejPs* 92v, 24, 117, 132, 145v, 149, 214; *RejJóz* G2v; *RejKup* o5v; *RejKupSekl* a7v; *HistAl* K6, K7; A oto ſkorom śię do domu wrocił/ vsłyſzałem głos niewymownego ſtrachu pełny/ ktory mi powiedźiał *MurzHist* N4v, N2v; *MurzNT Matth* 2/18, *Ioann* 18/37; *KromRozm II* m4v; *LibMal 1554*/189v; *GliczKsiąż* M5; Przy wodach złorzeczenia wyſłuchałem głoſu twego. *LubPs* S4v, B4, B5, C2, E [*2 r.*], E3v (*25*); *KrowObr* Cv, 134; *RejWiz* 25v, 34v, 82v, 85v, 184; Głos był ſłyſſan po drogách/ płácż/ y krzyk ſynow Iſráelſkich *Leop Ier* 3/21, *Gen* 21/12, 17 [*2 r.*], *Deut* 1/34, 5/23, 24 (*42*); *RejZwierz* 126; *BibRadz Gen* 3/8, 10, 4/23, 21/17 [*2 r.*], *Deut* 1/34 (*36*); *BielKron* 1v, 12v, 28v, 32v [*2 r.*], 34v (*19*); BOg Oćiec z niebá słyſzány w głoſie/ á nigdy nie widźiány. *GrzegRóżn* L4v; *Mącz* 71a, 224c; *OrzQuin* Y2; *Prot* B2v; Bo y wſzyſcy Prorocy co iáwnie ſłycháli/ Głoſy s tey wielmożnośći ſtráchem pomdlewáli. *RejAp* AA5v, AA2v [*3 r.*], AA3, BB8, 2v, 10 (*36*); *GórnDworz* G6v, Mm2; *HistRzym* 38, 45, 116, 124v, 133 [*2 r.*], 133v [*3 r.*]; Nie widzyałći go też Moiżeſz iedno zápalony kierz oliwny/ á wżdy głos ſłyſzał/ iż iam ieſt Bog żywy. *RejPos* 294, 7, 9, 25v, 26v, 77v (*26*); *GrzegŚm* 7 [*2 r.*], 8, 13, 65; á miałby zálepiáć iáko woſkiem Vlixes zálepiał vſzy towárzyſzom twoim/ áby nie ſlucháli głoſow onych Siren pięknie ſpiewáiących ná morzu *RejZwierc* 47v, 9 [*4 r.*],

125, 132, 200v, 272v; *BielSpr* 16; O Pánie Boże ktoryś ieſt mocnieyſzy nádewſzytki/ wysłuchayże głos roſpaczżáiących *BudBib Esth* 14/19, c3, *Deut* 4/33, 36, *Ios* 5/6, 1.*Reg* 8/7 (*27*); *BiałKaz* Ev, G3; *BudNT Matth* 2/18, *Ioann* 5/25, 28, *Act* 26/14, 2.*Petr* 1/18; A o Chriſtuſie ták zdawná prorokowáli Prorocy/ iż on miał być ćichy y ſkromny/ że głoſu iego ná vlicy ſłycháć nie miano *CzechRozm* 234; *SkarJedn* 401; *KochPs* 7, 21, 42, 74, 80 (*12*); *SkarŻyw* 28, 51, 56, 81, 142 (*24*); *CzechEp* 206, 262 [*2 r.*], 263; *NiemObr* 116; *ReszPrz* 34; *KochPieś* 9, 11; *PudłFr* 73; *ArtKanc* E9, N17v; Który głos gdy przećiwné woyſko vſłyſzáło/ Wnet przed ſtráchem táiemnym z wſtydem tył podáło. *ZawJeft* 14; *GrabowSet* B4, Q3 [*2 r.*], Q4v; *LatHar* 159, 169, 283, 376, 483 (*10*); *KołakCath* A3, B3v [*2 r.*]; *WujNT przedm* 6, *Matth* 2/18, *s.* 13, *Matth* 12/19, *Ioann* 5/25 (*33*); *JanNKarGórn* G4v [*2 r.*]; *WitosłLut* A5; *SkarKaz* 6a, 117b [*2 r.*], 118a [*2 r.*], 278a, 346b, 387b, 577b; *CiekPotr* 5; *GosłCast* 30, 50; *PaxLiz* C3v.

»umiarkować głos; umiarkowany głos; miarkownik głosow« = *modulari vocem*, *modulatus sonus Mącz* (*1*; *1*; *1*): Modulator, Spiewak/ miárkownik głoſow. *Mącz* 227d, 227d[*2 r.*].

»(u-, z)niżyć głosu; głos zniżyć się musi« = *submittere vocem Mącz* [*szyk zmienny*] (*2*; *1*): Znamię lepak iego gniewu było gdyż głoſu ſwego vniżył á mniey mowił. *BielŻyw* 47; *Mącz* 227b; *SkarKazSej* 676b.

»głos (wy-, po)da(wa)ć, wydawający« = *vocem dare Vulg*, *PolAnt* [*szyk zmienny*] (*12* : *1*) : *OpecŻyw* 193; Cżemu pcżoły, oſi, muchy, y inſze robacztwa ta[k]owy głos [d]aią chocia ſą bez płuc *GlabGad* D; *RejWiz* 24v; *Leop Ier* 4/16, 22/20, *Ioel* 3/16; Onocrotalus, Nieyáki ptak łabęciowi podobny/ który gdy nos wśćibi w wodę táki głos dáye yáko oſieł. *Mącz* 264a, 504c; *SarnUzn* D; Iż nigdy dármo nie rycży Lew ná puſzcży/ á nigdy dármo nie podawa głoſu z łożyſká ſwoiego. *RejPos* 197v; *BudBib Ps* 67/33[34], *Ier* 2/15; Ręką nie śćiſną/ nie poſtąpią nogą/ Gárdłem żadnego głoſu dáć nie mogą. *KochPs* 174.

»głos (wy)puścić (*a.* (wy)puszczać); głos wypuszczony« = *vocem emittere Vulg* [*szyk zmienny*] (*20*; *2*) : *OpecŻyw* 193; *FalZioł* IV 18d, 33c; *LubPs* M4, N2v; *Leop* 4.*Esdr* 11/37; *BielKron* 451; *RejZwierc* 27; *KochMon* 24; otoſz ich maćie cżterdzieśći/ ktorzj ieden głos zá was wypuſzcżáią *SkarŻyw* 208, 597; *CzechEp* 37, 149, 194 [*2 r.*]; *NiemObr* 144 [*2 r.*]; *LatHar* 248, 714; *WujNT Mar* 15/37; Potym záśię wielki głos z vſt ſwoich wypuśćił/ Mówiąc: Boże/ boże móy/ czemuś mię opuśćił? *SiebRozmyśl* H4v; *SkarKaz* 313a.

»głosem (za-, przy-, od)śpiewać, śpiewanie; z głosem zaśpiewac; głos w śpiewaniu, śpiewając, pieśni, przypiewania« = (*in*) *voce dicere a. psallere Vulg*; *voce canere PolAnt*; *incentio*, *incinere Mącz* [*szyk zmienny*] (*25* : *1*; *2*; *3* : *1* : *1* : *1*): *GlabGad* O3v [*2 r.*]; Z weſołemi głoſy Bogu záſpyewaycye *LubPs* M4v, V6v, aa2; *Leop* 2.*Par* 7/6, 20/21, Ps 97/5, *Eccli* 50/20; *RejFig* Dd6v; *BielKron* 137; *Mącz* 33d, 167d [*2 r.*], 492d; *RejAp* 54v, 200; podobno też ſobie gdzie záſpiewał wlazſzy w iákie ciemne mieyſce ſwoie inym głoſem y inym textem żáłobliwą pioſnkę *RejPos* 19v, 19v, 20v, 57v; *RejZwierc* 176v; *BudBib Ps* 97/5; *SkarJedn* 293; *KochPs* 200; *CzechEp* 191; *KochPieś* 21; *ArtKanc* B20v; *GórnTroas* 29; *OstrEpit* A2; *LatHar* 573; *SiebRozmyśl* [M2]; Roztárchawſzy ná głowách/ niemuſkáne włoſy/ Spiewáły Báchuſowi niewieśćimi głoſy *KlonWor* 6.

Wyrażenia: »głos boży, boski, Boga« = *vox Dei Vulg*, *PolAnt*; *vox Domini Vulg* [*szyk 33* : *2*] (*23* : *3* : *9*): Tedy zaſię glos boſki w koſciele wſſytcy vſlyſſeli/ rzeknątz *OpecŻyw* 4v, 36v; *WrówbŻołt* 28/3, 4 [*2 r.*], 5, 7, 8, 9; *RejKupSekl* a7v; *LubPs* E, T5 *marg*; *Leop Ez* 10/5, *Act* 12/22; *BibRadz Ez* 10/5; *BielKron* 32v, 46, 141v; *BudBib Deut* 4/33, *Ez* 10/5; A on głos Boſki vczuł w ſercu y w vſzu y nieumiał ſię wymowić *SkarŻyw* 383, 26 [*3 r.*], 58, 490, 502, 596; á vſłyſzawſzy potym głos Boży/ w gęſtwę ſię záraz dla ſtráchu pokryli. *CzechEp* 206, 262; *KołakSzczęśl* A4v; *WujNT Act* 12/22, s. 446 *marg*; Słyſzałeś głos Bogá twego/ áleś twarzy żadney nie widźiał. *SkarKaz* 278a, 519a.

»głos chrapotliwy« (*1*): Głos chrapotliwy á wyſoki iakoby kwintą ſpiewał znawionuie [*!*] człowieka, chciwego na wielkie rzeczy *GlabGad* O3v.

»głos cichy« (*1*): Głos cienki cichy gładki á przyiemny, znamionuie człowieka ſpokoynego, cichego, taiemnego *GlabGad* O3v.

»cienki głos« [*szyk 3* : *2*] (*5*): Czemu miedźi wſzemi zwierzęti ſamice cienſze głoſi miewaią niżli ſamci *GlabGad* C8, C8, O3v [*2 r.*]; *JanNKar* C3.

»głos człowieczy, ludzki« = *vox hominis Vulg* [*szyk 18* : *7*] (*25*): *FalZioł* IV 4b; *RejPs* 219v; *HistAl* K6; *KromRozm I* D2v; A głoſu człowieczego nigdzyey z żadney ſtrony/ Iuż tám było nie ſłyſzeć/ iedno huczą dzwony *RejWiz* 82v; *Leop* 4.*Esdr* 11/37, *Act* 12/22; *BibRadz* 4.*Esdr* 6/39; *BielKron* 141v, 363v; Sonat hominem haec vox, Brzmi yákoby człowieczy głos. *Mącz* 402a, 160a; *RejPos* 283v; *BudBib* 4.*Esdr* 11/37; *KochPs* 26; *KochFr* 115; nie ieno ćię Pan Bóg z tych niebeſpieczenſtw tákich głoſem ludzkim oſtrzéga *OrzJan* 108, 111, 118, 121; *WujNT Act* 12/22, s. 446 *marg*, 2.*Petr* 2/16; *WitosłLut* A4; *SzarzRyt* D.

»głos drżący; drżenie głosu« = *tremor sonitum PolAnt* (*1*; *1*): Głos drżąci znamio. leniwego, zazrzywego obmownego/ á ktory ſie więczey domyſla niż widzi. *GlabGad* O3v; *BudBib Iob* 37/2.

»dźwięk głosu« (*1*): A ná ten czás był duch/ y wſzędy ciemnoſći milczenie/ á ieſzcze dzwięk głoſu [*sonus vocis Vulg*] człowieczego od ćiebie ſtworzon nie był. *BibRadz* 4.*Esdr* 6/39.

»głos gładki« (*2*): Głos gładki y dobrze beztworny, zna. człowieka opatrznego dowcipnego/ prawdziwego a richło wierzącego *GlabGad* O3v, O3v.

»głośny głos« = *arguta a. canora a. vocalis vox*, *claritas vocis Mącz* [*szyk 5* : *3*] (*8*): Glos yey mylutky gloſzny ſlodky uyeſyoly tak yſz roſzlala ſyą byla laſka wuſzczyech yey *PatKaz III* 122; *GlabGad* 03, O3v; *Mącz* 16a, 55d, 504c [*2 r.*]; *GórnDworz* F8.

»głos gruby« [*szyk 3* : *1*] (*4*): Ośieł iż głoſu grubego/ Mamy trębáczá dobrego *BierEz* S2; *GlabGad* 03; *GórnDworz* F8; *JanNKar* C3.

»jasny głos« = *clara vox Modrz* [*szyk 4* : *1*] (*5*): *RejPs* 37v; *BielKron* 32; *HistRzym* 6v; *ModrzBaz* 67v; Głos miał w kazániu przyrodzony ták iáſny y wolny/ iſz im władnął iáko chćiał/ á dáleko ſłyſzan był. *SkarŻyw* 310.

»jednostajny głos« (*2*): Gdźie ſye kolwiek obróćiſz/ á vſzy ſwé ná świát podnieśieſz/ nie inégo nie vſłyſzyſz/ iedno co ten iednoſtáyny głos ludzki: ZGINiemy. *OrzQuin* Y2; *OstrEpit* A2.

»łagodny głos« (*1*): By go był łágodny głos ſłów moich zniewolił. *GosłCast* 50.

»melodyja głosu« (*1*): skąd dobram [*!*] melodią głoſow albo zádzierania tychze możem łatwie poznać. *KwiatKsiąż* I3.

»głos miąższy« [*szyk 2* : *1*] (*3*): *GlabGad* O3v; Człowiek był ſercá dobrego/ vrody średniey/ twarzy długiey/ vſzu wielkich/ głoſu miąſzſzego *BielKron* 387; *JanNKar* C3.

»nastrojony głos« (*1*): Modulatus sonus, Vmiárkowány/ náſtroyony głos. *Mącz* 227d.

»(nie)zgodny głos, zgodzenie głosu« = *consona vox Vulg*; *vocalitas Calep* (*3*; 1): *Leop* 2.*Par* 20/21, *Sap* 18/10; Diapason, [...] Zgodzenie głoſu przes octauę. *Mącz* 84d; *Calep* 1141a.

»niski głos« (*3*): Imus sonus, Naniſzſzy głos/ Bás. *Mącz* 166d; Voce suppressa dicere, Niskim głosem. *Mącz* 321c, 227b.

»głos pański, Pana (Boga), Pana Chrystusow« = *vox Domini* (*Dei*) *Vulg*, *PolAnt*; *vox Dei Vulg* [*szyk 67* : *2*] (*50* : *17* : *2*): Vſlyſſeli/ rozumyey Adam z Yewą/ głos páná Bogá chodzącego w ráyu *KromRozm II* m4v; *KromRozm III* O2; *LubPs* G4, G4v [*8 r.*], Lv *marg*, S4v *marg*; *RejWiz* 194; *Leop Deut* 5/25, 26, 18/16, *Ps* 28/3, 4 [*2 r.*] (*11*); *BibRadz Gen* 3/8, *Deut* 18/16, *Is* 6/8, 66/6, *Mich* 6/9; Sſtáło ſie tákież powtore/ bo ieſzcże Sámuel nie rozumiał głoſu Páńſkiemu. *BielKron* 62v; *RejAp* AA3, 9, 11v [*4 r.*], 14 [*2 r.*], 146v (*14*); *RejPos* 274v, Ooo4 [*2 r.*]; *RejZwierc* 178; *BudNT Act* 7/31; *KochPs* 40 [*5 r.*], 122; *CzechEp* 262; *ReszPrz* 23; *ArtKanc* K2v; *LatHar* 346 [*3 r.*], 347 [*4 r.*]; *WujNT Act* 7/31; Y obiáwiony ieſt w vſzách moich głos Páná zaſtępow *PowodPr* 74; *SkarKaz* 347a.

»pospolity [= *powszechny*] głos« (*2*): A iż to ſzczyra prawdá/ áza nie ſłyſzemy Tych poſpolitych głoſow/ Giniemy/ giniemy? *Prot* B2v; *OrzJan* 106.

»głos ryku« = *vox rugitus Vulg*, *PolAnt* (*2*): Krzyk wyćia Páſterſkiego/ iż ſpuſthoſſoná ieſt wielmożność ich: głos ryku Lwow/ iż zátráconá ieſt pychá Iordańſka. *Leop Zach* 11/3; *BudBib Zach* 11/3.

»rzeźny głos« = *acuta a. tinnula vox*, *claritas vocis Mącz* [*szyk 3* : *1*] (*4*): Głos barzo rzezny á miąſſzy tak w mowie iako y w ſpiewaniu człowieka też grubego rozumu znamionuie *GlabGad* O3v; *Mącz* 3a, 55d, 456b.

»głos słowa, słowo głosu« = *vox verbi PolAnt*, *Vulg*; *vox sermonis PolAnt* (*8* : *1*): Skłońże vcho twe á vſłyſz ſłowá głoſu mego *LubPs* D4; Potrze on możny głos ſtráſſliwych ſłow Páńſkich. *LubPs* G4v; *BibRadz Deut* 1/34, 1.*Reg* 15/1, *Dan* 7/11, *Hebr* 12/19; *BudBib Dan* 7/11; *WujNT Hebr* 12/19; *GosłCast* 50.

»spuszczenie głosu« (*2*): Remissio et moderatio vocis, Spuſzczenie głoſu. *Mącz* 227b, 17a.

»tenorowy głos« (*1*): Succino, Nisko ſpiewam/ ſrzednim/ álbo tenorowym głoſem. *Mącz* 33d.

»trestki głosu« (*1*) : Cżemu też drudzi ludzie cżaſem omienieią (–) Dla rymy ſpadaiącey od mozgu, ktora zatika treſtki głoſu, to ieſt, żyły puſte kthorymi głos wychodzi. *GlabGad* C8.

»tubalny głos« (*1*): Drugi raz przywiedli nań Heretykowie lud niemáły/ y iednego żwáwego y tubálnego głoſu Miniſtra *SkarŻyw* 372.

»wdzięczny głos, wdzięczność głosu« = *mollis vox Mącz*; *dulcis a. iucunditatis vox Vulg*; *canora et suavis a. clarisona a. limpida a. liquata a. liquida vox Cn* [*szyk 18* : *8*] (*25* : *1*): *LubPs* G2, S4v *marg*, V6v, aa2; *Leop Cant* 2/14; Calliope, Iedná bogini miedzi ſiedmią którey głoſu wdzięczność przipiſuyą. *Mącz* 32a, 229d; *RejAp* 9; *GórnDworz* F8, Mm2; *RejPos* 19v, 20v, 144, 168v, 274v; *RejZwierc* 272v; *BudBib Bar* 2/20[23]; *SkarJedn* 293; *NiemObr* 116; Wśiáday ná ſwóy dźielny koń

zacny Rádźiwile/ Który/ iákoby czuiąc páńſkié krotochwile/ Wdźięcznym głoſem poryza/ wędźidłá ſmákuie *KochEpit* A2v; *KochMuza* 26; *KochPieś* 9, 11; *KochSob* 66; *PudłFr* 73; *LatHar* 283.

»głos wielki« = *vox magna PolAnt*, *Vulg*; *clamor magnus Vulg* [*szyk 28* : *5*] (*33*): *OpecŻyw* 4, 62v, 193; *GlabGad* C8v; *BibRadz Apoc* 16/17; vocem habet porticione maximam, Zbytnie wielki głos ma wedle xtałtu álbo wzroſtu ſwego. *Mącz* 313b; *RejAp* 10, 94, 94v, 95v, 97 (*11*); *RejPos* 77v, 332; *BudBib* 1.*Mach* 5/31; Ale pewnie ieſli ſpi/ tedyć ſie ocući/ Wżdy wáſz ten głos ták wielki/ ze ſnu go obudzi. *HistHel* Cv; *SkarŻyw* 397; *LatHar* 714; *WujNT Matth* 14/31, *Mar* 15/37, *Apoc* 1/10, 11/12, 15 (*9*); *SiebRozmyśl* H4v.

»wielomowny głos« (*1*): iż gdym ſię wielomownemu głoſowi/ ktory on rog mowił/ przypátrował: vyźrzałem też/ áżći oná beſtya byłá zábita *CzechEp* 376.

»głos wrzaskliwy, wrzasku, wrzeszczący« = *vox sonitus PolAnt*; *vox profusa Mącz* [*szyk 2* : *1*] (*1* : *1* : *1*): *BibRadz Is* 66/6; Immoderate profusa vox, Názbyt wrzęſzczący [*!*] głos. *Mącz* 228c; *GórnDworz* F8.

»wymowny głos« (*1*): Tegoż roku drugie dziećię pod Krákowem ledwo puł Mieſiącá máiąc od národzenia/ wymownym głoſſem nád przyrodzenie/ przyſcie Tátarſkie do Polſki przepowiádáło *StryjKron* 350.

»głos wysoki« (*2*): Głos wyſoki w ſpiewaniu j też głoſny człowieka mocnego, ſmiałego/ ſwey woley y ſwey myſli [*znamionuje*] *GlabGad* O3v, O3v.

»żywy głos« [*szyk 8* : *2*] (*10*): Abowiem to ieſt ná woli Sędźiego kázáć pozwáć żywym głoſem álbo piſmem *GroicPorz* pv; *Leop* *B2; *BielKron* 46; *KwiatKsiąż* B4v; *RejZwierc* 15v; *WujJud* 40v; *WujJudConf* 40v, 42v; *WujNT* 515, 652.

Szeregi: »głos i dźwięk« = *sonitus et fulgur PolAnt* (*1*): Słuchayćie słucháiąc/ drżenia głoſu iego y dzwięku z vſt iego wychodzącego. *BudBib Iob* 37/2.

»język i głos« (*1*): A Ták ięzyk y głos káżdy/ wyznáć muśi iego wielmożność záwżdy. *ArtKanc* I7. [*Ponadto przy innym szeregu 1 r.*, *w innych połączeniach strukturalnych 3 r.*].

»głos i (to jest) pienie« [*szyk 1* : *1*] (*2*): takież wſſech ſwiętych piénijm ij gloſem anielſkim/ ciebie dóſtoyno chwálitz dziéciątko z matuchną. *OpecŻyw* 19v; *WrówbŻołt* P5v.

»pieśń, głos; głos z pieśnią« (*4*; *4*): Ale kogo gryźie mól zákryty/ Nie idźie mu w ſmák obiad obfity: Zadna go pieśn/ zadny głos nie ruſzy/ Wſzyſtko idźie ná wiátr mimo vſzy. *KochPieś* 3; *GrabowSet* Xv.

»głos a przerzeczenie« (*1*): Syllaba, Syllábá/ to yeſt oſiężenie kilká liter yednym głoſem á przerzeczeniem/ rzek zową niektorzi. *Mącz* 436b.

»głos i (to jest) rozkaz(ow)anie« (*3*): *RejAp* 2v; Pokazałem powyſzey że Pan dlia tego śię zmarthwyſtánim zowie/ że ná głos iego álbo roſkazánie vmárli powſtáną. *BiałKaz* E2v, Ev.

»(nie) głos i (a(l)bo, a, ani) (roz-, wy)mowa« [*szyk 6* : *2*] (*8*): *MiechGlab* 33; *BielKron* 126v; Hyena [...], Zwierzę Africkie które człowieczego głoſu y wymowy násłáduye. *Mącz* 160a; *RejPos* 282v; *Oczko* 34; *CzechEp* 154; boć iednak niezwykł ináczéy z námi ſie vmawiáć/ ieno tym poſpolitym ludźi wſzyſtkich głoſem y mową *OrzJan* 106; *SkarKaz* 487a. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 3 r.*].

»(nie) głos, (a, i, ani, to jest) słowo« = *vox et eloquium PolAnt* (*13*): *WróbŻołt* I6v, I7; *KromRozm II* hv; *BibRadz Gen* 4/23; *RejAp* 197; *GórnDworz* N8, Mm2; *RejPos* 245; *RejZwierc* 125; *SkarŻyw* 113; *CzechEp* 255; Vſłyſzyćie wdźięczny głos/ y przyiemné ſłowá/ Po których ſobie teſkni biédna moiá głowá. *KochPieś* 9; *WujNT* 688. [*Ponadto przy innych szeregach 2 r., w innych połączeniach strukturalnych 2 r.*].

»głos i śpiewanie« (*2*): A oto ty v nich (ieſteś) iáko pieśń ſzyderſka pięknego głoſu y wdzięczżnego śpiewánia [*sicut canticum subsannatorum pulchrae vocis, et bene scientis canere*] *BudBib Ez* 33/32; *SkarŻyw* 259.

»głos, (i) wołanie« = *vox et clamor Vulg* [*szyk 3 : 1*] (*4*): *LubPs* bb6v; *Leop Ps* 17/7; *WujNT* 89; Toć ſą głoſy y wołánia ich do was: Zmiłuyćieſz ſię nád nimi. *SkarKazSej* 665b.

Wyrażenia przyimkowe: »z głosu« (*1*):

~ *Zwrot*: »poznać z głosu« (*1*): á iáko wilká poznaſz/ ieſli nie ábo z głoſu/ ábo z poſtępku? *CzechEp* 37. ~

»po głosie« (*9*):

~ *Przysłowie*: Nie trzebáćiem mowy pátrzyć/ Ale dzieie mamy báczyć: Sąć po głośie báránkowie/ Ale po zębiech wilkowie. *BierEz* N2v.

Zwrot: »(po)zna(wa)ć (się) po głosie« [*szyk zmienny*] (*8*): *FalZioł* IV 1d; *RejWiz* 15v; A gdy Iozáfát krzyknął ná ſwoie/ poználi po głoſie iż nie Achab *BielKron* [84[2]], 250v; *RejPos* 121v, 168v [*2 r.*]; á iáko ony powiádáły/ po głośiech płci poznać ſię mogły/ iſz pſalmodyą záczynałá męſzczyzná/ á odpowiádáły pánienki *SkarŻyw* 589. ~

W przen (*26*) : *RejPos* 27v, 144; y iákie głoſy rozmáitych Siren ſwiátá tego do tego cie przywodzą ábyś vſnął á zápomniał powinnośći twoiey *RejZwierc* 177; *KochFr* 130; *KochPhaen* 5.

głos czego (*14*): *RejAp* 114v [*2 r.*], Ff2v; A coż tho zá zapłátá ma być náſz miły Pánie? oto ią maſz opiſáną z rozliczżnych głoſow piſmá ſwiętego *RejPos* 263. *Cf Fraza*.

W charakterystycznych połączeniach: *głos niewinny*, *piorunowy*, *rozliczny*, *święty*; *głos grzechu*, *krwie* (*8*), *niewinności*, *obrazow* (*2*), *pisma*; *głos znać* (*2*).

Fraza: »głos [w *tym*: *czego* (*10*)] woła« = *vox clamat PolAnt* (*11*): *SeklKat* I4v; *BibRadz Gen* 4/10; *BielKron* 3; Słyſzałeś theż gdy miał Pan podnieść ſrogą rękę ſwoię ná miáſthá Sodomſkie/ iż powiedał/ głos grzechu á ſrogośći woła do mnie o pomſtę. *RejAp* 61v, 61; *RejPos* 26v, 27; Głos krwie brátá thwego woła z źiemie do mnie *GrzegŚm* 61; *SkarJedn* 131; *SkarŻyw* 90; *LatHar* 271.

Zwroty: »na trzy głosy śpiewać« (*1*): A ktemu záſię przeklęctwo nędznych ludzi/ ktore záwżdy ná trzy głoſy do Bogá ſpiewáć muśi. *RejZwierc* 59v.

»wydawać głos« (*1*): IZali nie mądrość wola/ á roſtropnośc wydawa głos ſwoy [*dat vocem suam*]? *BudBib Prov* 8/1.

Wyrażenia: »głos Boga« (*1*): oto trzecie czudo iż pan Ieſus ktori ieſt głos y ſlowo boga otcza przez ſmierc ſwą wielmożnie wywiodł z niewoley piekielney otcze ſwięte. *WróbŻołt* I7.

»głos człowieka« (*1*): Bo ſię ná prądźie wodá kędźierzáwi: Cżáſem też gada/ przeſtrzega z dáleká/ Głoſem człowieká. *KlonFlis* F2v.

Szeregi: »głos i mowa« (*1*): bo ſnadź y ptacy powietrzni roznioſą głos twoy y mowę twoię. *BielKron* 82.

»głos i słowo« (*1*): *WróbŻołt* I7 *cf* »głos Boga«.

»głos a wycie« (*1*): Nie ważże ſobie nic onych głoſow á onego wycia márnych wilkow ſwiátá tego/ ktorzy by cie chcieli odſtráſzyć od tych wiernych owieczek Páná twego *RejPos* 123.

Przen: *O św. Janie Chrzcicielu* (*39*) : *CzechEp* 154; Iáko ſię ſłowo náſze wewnętrzne głoſem y mową obiáwia: ták Syn Boży przez Ianá/ ktory ſię głoſem wedle Izáiaſzá názwał/ obiáwiáć ſię począł. *SkarKaz* 487a, 515a.

Wyrażenia: »głos słowa« (*1*): Poſłány ieſt Ian Chrzćićiel/ iáko głos tego Słowá. *SkarKaz* 486b.

bibl. »głos wołającego, wołający (na, w puszczy (*a*. pustyni))« = *vox clamantis in deserto PolAnt*, *Vulg* (*22* : *13*): *MurzNT Luc* 3/4; *KrowObr* 5; *Leop* *2v, *Mar* 1/3, *Ioann* 1/23; *BielKron* 137; *RejPos* 9v, 11v [*2 r*.], 12v [*3 r*.], 180, 196v (*13*); Iam ieſt głos wołáiący ná puſzczy/ gotuycie drogę Pánu *RejPosRozpr* b4; *BudBib Is* 40/3; *BudNT Mar* 1/3; *CzechEp* 152 [*2 r*.], 153 [*3 r*.], 154; (*marg*) Proroctwo o S. Ianie. (–) Głos wołáiącego w puſtyni: gotuyćie drogę Páńſką *LatHar* 684; *WujNT przedm* 32, *Matth* 3/3, *Mar* 1/3, *Luc* 3/4, *s*. 300, *Ioann* 1/23.

α. *W funkcji przysłówka* (*417*) :

»głosem« = *głośno*; *jawnie*, *otwarcie*; *voce Mącz*, *Cn* (*393*) : Theraż ći będę narzekała Głoſem by cżeladz ſłyſzała *RejJóz* G, G; *RejKup* dd4; *BibRadz Ruth* 1/14; *OrzRozm* G2v; *BielKron* 103v, 104v, 115, 148v, 251v, 420; *HistRzym* 64, 92 [*2 r*.]; *RejZwierc* 219; Ktorym krol Agamemnon głosem rozkazuje: „Stojcie, bo coś powiedzieć Hektor obiecuje!" *KochMon* 22; iſz cżęſtokroć ludzie nań pátrząc/ wſzyſcy głoſem płákáli *SkarŻyw* 310; *WujNT* 613 *marg*.

~ *W przeciwstawieniach*: »głosem ... cicho (*2*), po cichu« (*3*): Przedſię by ná Puhacżá wſzędy Sroki rzekcą/ Iedni głoſem/ á drudzy ćicho o nim ſzepcą. *RejWiz* 48; *RejFig* Cc; te telko ſłowá na ktorych należáło poćichu mowili/ á wſzytki ine/ ktore y ná to/ y ná owo obroćić mogł/ głoſem/ á bez przeſtrogi. *GórnDworz* Cc5v.

W charakterystycznych połączeniach: *głosem dziwnym*, *fałecznym*, *miłościwym* (*2*), *mnogim*, *mściwym*, *nabożnym* (*3*), *naświętszym*, *nieprzestajnym*, *pięknym*, *pocieszliwym*, *pokornym*, *rozlicznym*, *smokowym*, *społecznym* (*2*), *srogim* (*2*), *straszliwym* (*strasznym*) (*10*), *ustawicznym*, *wesołym*, *wiejskim*, *żałobliwym* (*żałośliwym*) (*7*); *głosem huku*; *głosem błogosławić*, *chwalić* (*czynić chwałę*) (*6*), *modlić się*, *nalegać* (*3*), *narzekać* (*3*), *obiecać*, *osławić*, *płakać* (*15*), *prosić* (*2*), *przysięgnąć*, *przytyskować*, *przywit*(*ow*)*ać* (*2*), *przyzywać*, *pytać* (*2*), (*ro*)*śmiać się* (*2*), *rozkazywać*, *rozwieść się*, *ryczeć* (*3*), *spowiadać się*, *winszować*, *wyzn*(*aw*)*ać* (*wyznanie uczynić*) (*4*), *wzywać*.

Zwroty: »dać się słyszeć głosem« (*1*): Ná then cżás záwołáli ſynowie Aaronowi/ w trąby dęte trąbili/ y dáli ſie ſłyſſeć głoſem wielkim [*auditam facerunt vocem magnam*] ná pámiąthkę przed Pánem Bogiem. *Leop Eccli* 50/18.

»głosem (prze)czytać (*a*. czyść)« = *recitare Mącz*, *Calep* [*szyk zmienny*] (*7*): Cczys głoſem niech wſſyſczy ſłyſą *RejKup* y8v; *OrzRozm* E3v; *BielKron* 232v, 234v; Recito, Głoſem á przeſtwornie czitam. *Mącz* 53c; *BielSjem* 9; *Calep* 899a.

»głosem śpiewać« [*szyk zmienny*] (*6*): *OpecŻyw* [162]; Tákże potym był Anioł poſlan/ ktory przyſzedwſzy do Pánny Máryey głoſem wielkim ſpiewał. *KrowObr* 146v, 229; *CzechRozm* 18v; *SkarŻyw* 583; *LatHar* 379.

»głosem wrzeszczeć« [*szyk zmienny*] (*2*): *RejFig* Cc7; Niemcy daſticht vnd krzyczą/ Polſz ſzelm/ áż grzmią láſy/ Gárdłá też rozdzieráli głoſem wrzeſcząc náſzy *StryjKron* 622.

»głosem (wy)mowić, rzec, (o-, prze)powiedać (*a.* powiadać, *a.* (od-, o)powiedzieć), mowiąc(y), wyrzeczony« = *voce dicere PolAnt*, *Mącz*, *Vulg*; *voce ferre a. prolatus Modrz*; *voce dicens a. locutus est Vulg* [*szyk zmienny*] (*24* : *15* : *15* : *5* : *1*): *BierEz* D2; *OpecŻyw* 114, 124v, 148; *HistAl* H7v; *MurzNT Luc* 8/28; *Diar* 34; *GroicPorz* i3, 12v, ov, mm3v; *Leop Deut* 5/22; *BibRadz* 3.*Reg* 8/55, *Matth* 10/27, *Luc* 8/28, *Apoc* 8/13; mowił głoſem Dawid ku Abnerowi/ áby wſzyſcy ſłyſzeli *BielKron* 67v, 25, 45, 89v, 95, 102 (*10*); A tak ſtarzec głoſem wielkim yżby młodzieniec słyżał [*!*] powiedział. *KwiatKsiąż* E3; *Mącz* 227b; *OrzQuin* D2v; *RejAp* 56, 75, 121v, 162; *GórnDworz* T2, Cc5v; *RejZwierc* 43; *BudBib Deut* 27/14, *Iudith* 9/1; *BudNT Luc* 8/28, *Apoc* 6/1; *KarnNap* B4; *ModrzBaz* 2, 89v; *SkarŻyw* 161, 165; *CzechEp* 239; *KochWz* 139; Wnet mężá przepómniawſzy ſwégo podla śiebie/ odpowiedźiáłá głoſem: trudno bych ia ćiebie Miłowáć miáłá *PudłFr* 28; *ArtKanc* C9, L3v; *ActReg* 98; *Phil* S; To wielkim głoſem rzékſzy/ záraz ſie odpráwił *GórnTroas* 18; *WujNT Act* 14/9, 26/24, *Apoc* 5/12, 8/13, 14/7, 9; *KlonWor* **2v.

»zagrzmieć głosem« = *voce tonare Vulg* (*2*): *BibRadz Iob* 40/4; Intonuit ingenti latratu canis. Zágrzmiał wielkim głoſem *Mącz* 458c.

»(za)krzyknąć (*a.* krzyczeć, *a.* wykrzykać) głosem« = *exclamare* (*voce*) *Vulg*, *PolAnt*; *clamare voce Vulg*; *iubilare in voce PolAnt* [*szyk zmienny*] (*20*): A (oni) krzyknąwſſy głoſem wielkim/ zátkáli ſobie vſſy/ á iednoſtáynie ſie nań oborzyli. *Leop Act* 7/57, 1.*Mach* 13/45, *Act* 8/7, *Apoc* 18/2; *KochZuz* A3, A5; *RejZwierz* 33v; *BibRadz* 3.*Esdr* 9/10; *BielKron* 52; *OrzQuin* Y3; *RejAp* 85v [*2 r.*]; *BudBib Ps* 46/1[2]; *BudNT Luc* 1/38[42], 4/33, Ee6v *marg*; *SkarŻyw* 201; *LatHar* 364; *WujNT Act* 7/57, *Apoc* 18/2.

»(za-, przy-, ob-, po)woł(yw)ać, (ob)woł(yw)ający, jest wywołany głosem« = (*ex*)*clamare a.* (*ex*)*clamans* (*in*) *voce Vulg*, *PolAnt*; *vociferari Mącz*, *Calep*; *inclamare voce*, *intendere vocem*, *vociferans Mącz*; *clamare* (*clamore*) *PolAnt*; *sonare voce Modrz*; *dicens a. praedicans voce Vulg* [*szyk zmienny*] (*231* : *7* : *1*): *BierEz* C4v, F2, N2v; *OpecŻyw* 11, 21, 54, [61]v, 68 (*17*); *TarDuch* D7v, E; Owaciem tam iakis człowiek około obu vphu naſzych chodzącz/ ſthraſznim głoſſem iął wolać, biegaycie biegaycie *MiechGlab* 11; *WróbŻołt* 76/2 [*2 r.*]; *RejPs* 52v, 112v, 169v, 210; Ktorzy ſami Zakon pſuyą A stweij wolieij wyſtępuyą Woła nanie Dawid głoſem *RejKup* dd3v, c2v, c3; *HistAl* C2, C4v, D3, H7v, H8 (*9*); *MurzHist* F4v; *LubPs* B2v, P3v, R5, aa, ee3v; *GroicPorz* nv, p3; *KrowObr* B2v, 27v; *RejWiz* 179; *Leop* 3.*Reg* 18/27, *Ps* 3/5, 76/2 [*2 r.*], *Dan* 14/17, 40 (*9*); *RejZwierz* 46v; *BibRadz Gen* 27/34, 39/14, 18, 2.*Par* 32/18, *Is* 36/13, *Ion* 3/4, *Iudith* 13/16[17]; *BielKron* 26, 55v, 95, 114, 136 (*9*); Intendere vocem, Náciągnąć głoſu/ to yeſt wyſzſzey podnieść/ głoſem wołáć. *Mącz* 445a, 55b, 504c [*2 r.*]; *OrzQuin* N4v, V4, Y3; *SarnUzn* D5; Y widziałem pothym Anyołá możnego/ wołáiączego głoſem wielkim *RejAp* 50v, AA3, 12v, 27v, 35v, 53 (*27*); *GórnDworz* O7v, R5v, S6v; *HistRzym* 8, 26, 81, 82v, 83 (*10*); *RejPos* 3v, 4, 7v, 17, 20v (*40*); *GrzegŚm* 9, 60; *RejZwierc* 69, 92v, 135, 201v [*2 r.*],

264; *BielSpr* 41; *BudBib Ps* 3/4[5], *Iudith* 13/16[17], *Dan* 13/24, 42; *HistHel* C; *BudNT Mar* 5/7, *Luc* 23/46; Ty zás [...] Głoſem y wſzytką ręką wołaſz ze wſzey duſze. *ModrzBaz* 94v; *KochOdpr* C2v; *SkarŻyw* 70, 126, 147, 262, 372, 498; *MWilkHist* C4v, D4v; *CzechEp* 44, 153, 154, 184; *ReszList* 160; *WerGośc* 213, 220, 248; *KochPam* 86; *ArtKanc* D11v, D13, D19v, Q, Q14v, T17; *Calep* 1141a; *LatHar* 318, 701 [*2 r.*], 713, 726; A około dźiewiątey godźiny záwołał Ieſus wielkim głoſem/ rzekąc: Eli/ Eli/ lámáſábáchtáni? *WujNT Matth* 27/46, *Matth* 27/50, *Mar* 1/26, 5/7, 15/34, *Luc* 1/42 (*21*); *JanNKarGórn* G4; *SiebRozmyśl* E, K; *KlonFlis* C3v.

Wyrażenia: »głosem boskim« (*1*): Támże tho iáwnie głoſem ſwoiin Boſkim obwołáć raczył/ iż ſie iuż wſzythko w nim było wypełniło y dokończyło *RejPos* 157.

»ciemnym głosem« (*1*): Bárwierzá było teſzno iż tego táił/ wlazł w trzćinę y wołał ciemnym głoſem: Ma krol oſle vſzy *BielKron* 26.

»głosem człowieczym« (*1*): A tu nie mnimaymy ábyć wołáli głoſy cieleſnemi álbo człowieczymi *RejAp* 61.

»głosem głośnym« (*1*): Tym cżaſem ktoś záwołał głoſem práwie głośnym/ Co po tych kráſnych mowách? *KochOdpr* C2v.

»głosem gromowym« (*2*): *RejAp* 56; y vſłyſzałem iedno zwierzę ze cżworgá mowiące/ iako głoſem gromowym [*tanquam vox tonitrui*]: Przyidzi/ á ogląday. *BudNT Apoc* 6/1.

»jasnym głosem« (*1*): Apertis tibiis [...], Iáwnie/ yáſnym głoſem. *Mącz* 278d.

»głosem krzykliwym« [*szyk 1 : 1*] (*2*): A oni nań nálegáli głoſámi krzykliwemi/ proſząc áby był vkrzyżowan *LatHar* 724, 542.

»silnym, mocnym głosem« (*5 : 1*): *OpecŻyw* 114, 118v; *RejFig* Cc7; Przyiechał záthym pan Krákowſki/ y przywitał śiłnym głoſem pánią *GórnDworz* S4v, R5v; *WujNT* 878 *marg*.

»wdzięcznym głosem« (*3*): Gdy Pan Bog cżyniąc doſyć ſwoiey obietnicy/ Záwoła wdzyęcżnym głoſem/ podźcieſz zá mną wſzyſcy *RejWiz* 179; *RejAp* 12v; *RejPos* Ooo3.

»głosem wielkim, niemałym« = (*in*) *voce magna Vulg*, *PolAnt*, *Mącz*; *clamore magno*, *voce grandi PolAnt*; *summo clamore Mącz* [*szyk 114 : 113*] (*226 : 1*): Ezop kiedy to vſłyſzał/ Wielkim głoſem ieſt śię rośmiał. *BierEz* Bv, C4v, N2v; Iezus [...] rzékl k niey trzecie ſłowo/ ktoré zowiémy polétzaniá/ s placżem wielkim/ a głoſem niemalim *OpecŻyw* 148, 11, 21, 54, [61]v, 68 (*18*); *WróbŻołt* 76/2; *RejPs* 52v; *HistAl* C4v, D3, H7v, H8, K6 (*9*); *MurzHist* F4v; *MurzNT Luc* 8/28, 19/37, 23/23; *LubPs* B2v; *GroicPorz* nv, p3; *KrowObr* B2v, 27v, 146v, 229; *Leop Deut 5/22*, 2.*Reg* 15/23, 3.*Reg* 18/27, 2.*Par* 20/19, *Ps* 3/5 (*16*); *KochZuz* A3, A5; Y ſiedząc przećiw mieyſcu onemu płákáłá głoſem wielkim. *BibRadz Gen* 21/16, *Gen* 27/34, 38, 39/14, 18, *Iudic* 2/4 (*18*); *BielKron* 45, 52, 95, 136, 315, 329v, 331; *KwiatKsiąż* E3; Cachinnum tollere, Parznąć śmiéchem/ wielkim głoſem ſie śmiać. *Mącz* 457c, 55b, 431d, 458c, 504c [*2 r.*]; *SarnUzn* D5; *RejAp* AA3, 50v, 53, 55v, 60 (*21*); *GórnDworz* O7v, S6v, T2; *HistRzym* 8, 26, 36, 81, 82v (*12*); *RejPos* 20v, 22v, 24, 28v, 35v (*20*); *GrzegŚm* 9, 60; *RejZwierc* 92v, 135, 201v; *BudBib* 2.*Par* 15/14, 1.*Esdr* 3/12, *Iudith* 9/1, 13/16[17], *Dan* 13/24, 42; *HistHel* C; *BudNT Mar* 5/7, *Luc* 1/38[42], 4/33, 8/28, 23/46, Ee6v *marg*; *CzechRozm* 14, 18v; Aſz głoſem wielkim z płáczem Antoni S. poczńie go prośić mowiąc *SkarŻyw* 51, 70, 201, 372, 498, 583; *MWilkHist* C4v; Pan Gniewoś [...] muſiał pod łáwą iáwnie głoſſem wielkim iáko pies ſzczekáć/

á odwoływáć/ y wyznawáć *StryjKron* 482; *CzechEp* 44, 184, 239; *WerGośc* 213, 220, 248; *ArtKanc* D13, D19v, Q; *GórnTroas* 18; *OrzJan* 106; *LatHar* 318, 379, 701 [*2 r.*], 713, 726; A ieden z nich/ widząc że był vzdrowion: wroćił ſię/ głoſem wielkim chwaląc Bogá *WujNT Luc* 17/15, *Matth* 27/46, 28/50, *Mar* 1/26, 5/7, 15/34 (*31*); *SiebRozmyśl* K.

»wysokim głosem« = *excelsa voce PolAnt* [*szyk 2* : *1*] (*3*) : Natichmiaſt wſzyſcy Zydowie poczęli Alexandrá pozdrawiáć/ wołáiąc wyſokiemi głoſy *HistAl* C2; *Mącz* 227b; *BudBib Deut* 27/14.

Szeregi: »głosem i jawnie« (*1*): Co wam w ćiemnośći mowię/ powiedayćie ná świáthle/ á co w vcho ſłyſzyćie/ przepowiedayćie ná domiech. (*marg*) To ieſt/ głoſem y iáwnie. (–) *BibRadz Matth* 10/27.

»głosem i (a, ale nie) językiem« (*4*): ten Sąd [...] poſzeptem gáią/ iż żaden tego nieſłyſzy. A ná niektorych też mieyſcách/ ácz głoſem/ ále nie wyrozumnem Ięzykiem *GroicPorz* i2v, i3; *OrzQuin* Y3; *RejPos* 213.

»głosem czy (ale nie) poszeptem« [*szyk 1* : *1*] (*2*): *GroicPorz* i3; Głoſem cży poſzeptem woliſz/ powiedz mi iáko chceſz? *KlonŻal* E3v. [*Ponadto w innym połączeniu strukturalnym 1 r.*].

»głosem a słowy« (*1*): y głoſem ſtráſzliwym á ogniſtymi ſłowy/ mowić do niego poczńie *SkarŻyw* 165. ~

Wyrażenia przyimkowe: »na głos« = *jawnie* (*1*): Y dokońcá wyzwoliſz mię od roſtyrkow á kłopotow wſſech ludzi [...]. A ſnadz ieſſcze ná głos będą przyſlugowáć mnie *RejPs* 26.

»w głos« = *głośno*; *jawnie*, *otwarcie*; *non obscure Modrz* (*13*): *CzechEp* 73; *BiałKat* 20v; iáko aduerſarze w głos przed wſzyſtkimi/ y w piſmach/ y ná kazániach ſwoich twierdźić śmieią. *WysKaz* 20.

~ *Zwrot*: »w głos powiedzieć (*a.* powiadać, *a.* opowiedać), mowić« [*szyk zmienny*] (*6* : *3*): *BielKron* 307v; Tu powiem wam com ſłyſzał bo to w glos mowiono Wſzytkim młodym od ſtárſzych w on czás poruczono. *Prot* B; *ModrzBaz* 90v; *KochOdpr* A3v; przez mię będźie wiedźiał Swiát twé wyroki/ boś mi w głos powiedźiał/ Tyś móy ſyn/ iam cię dźiś vmnożył ſobie. *KochPs* 4; *CzechEp* 176; *KochFr* 69; *KochWr* 33; *Phil* H4.

Szereg: »dobrowolnie a w głos« (*1*): a wdavaiacz sia dobrovolnye w thę (jn) Iurisdicią y prawo yle tylko ku they sprawie dzysieysey dobrovolnye a wglosz zessnaly *ZapWar 1548 nr 2668*. ~

»w ten głos« = *w te słowa*, *tymi słowy* (*1*):

~ *Zwrot*: »w ten głos rzec« (*1*): á on ſmutny go obłápi: Y w ten głos rzecże: Y tákże ia muſzę Zygmuńćie z ſtobą dźiś ſwą dźielić duſzę? *GrochKal* 6. ~

»z głosem« = *głośno* [*zawsze w wyrażenia*: »z wielkim głosem«] (*9*): Iezu ktorys prozby do oycza na krzyżu zwielkiem głoſem y płaczem za nami ofiarował. ſmi. ſie nad nami. *TarDuch* C6, C6v; *RejPos* 212v; *LatHar* [544].

~ *Zwrot*: »z wielkim głosem (za)wołać« (*5*): a tak będątz w tym vdręczeniu/ zwielkim gloſem zawolala ku bogu oyttzu rzekątz. *OpecŻyw* 104, 143v; *TarDuch* C6; *LubPs* bb6v; *LatHar* 296. ~

b. *Dźwięk*, *ton muzyczny* (*wydawany przez instrumenty muzyczne*); *vox Vulg*, *PolAnt*, *Cn*; *sonitus PolAnt*; *clangor Modrz*; *sonus Cn* (*94*) : TRębáczá związánego/ w pęcie málowáli/ A nád nim ſzubienicę/ co mu zgotowáli. Bo choć nie bił nikogo/ ále iż głos iego/ Dawał wielką przyczynę/ morderſtwá onego. *RejZwierz* 117; *BibRadz* 1.*Mach* 4/40; *BielKron* 20v [*2 r.*]; *Mącz* 18b; *RejAp* 54v,

75v, 146v; *RejPos* 342v; Boć iſcie po ty cżáſy tych trębáczżow trzebá/ Coby ich głos po ziemi latał y do niebá. *RejZwierc* 120, 16, 120 [*2 r.*]; Lutnia ochłodá myśli vtrapionych: Tá ſerce miękczy ſwym głoſem przyiemnym *KochPieś* 48; *ArtKanc* S20v; *WujNT Apoc* 8/13, 10 *arg*, 7, 14/2; *SkorWinsz* A2.

głos czego (*36*) : W głoſie wdzyęczżnych ſkrzypic iuż ſie ráduycie Bogu ſwemu *LubPs* ff2v, M, hh3v; *Leop Ps* 97/6; *ArtKanc* R19; Ale ſłyſzę miedźiánych bębnow głoſy wſtáią *SapEpit* B3. *Cf Wyrażenia*.

W charakterystycznych połączeniach: *głos cudny* (*2*), *niepewny*, *ogromny*, *prawdziwy*, *przyjemny*, *rozliczny*, *słodki* (*2*), *szczyry*, *śliczny*, *wielomowny*; *głos bębnow*, *cymbałow*, *dzwonow*, *gędźcow* (*4*), *gęśli*, *kornetu*, *skrzypie*, *z trąby*; *głos podnosić*.

Frazy: »głos huczy« (*2*): *RejWiz* 69; obłoki gęſte gorę zákryły/ głos trąby huczał. *BielKron* 32.

»głos krzyczy« (*1*): áno rozliczżne głoſy iáko flethniczżki s puzany krzyczżą *RejZwierc* 110.

Zwroty: »brzmieć głosem; głos zabrzmi« (*1*; *1*): tamo brzmią organy ſłodkimi gloſy *OpecŻyw* 3v; *LubPs* hh3v.

»głos (po)da(wa)ć, dający; podanie głosu« = *vocem clare Vulg* [*szyk zmienny*] (*4* : *4*; *1*): *BielKron* 451; *RejZwierc* 120; położy ieden vcho ná bębnie [...] obaczży według podánia głoſu z bębná onego/ álbo iáko ich [*nieprzyiaciół*] wiele/ iáko dáleko nieprzyiaćiel ieſt *BielSpr* 68v, 45; á drudzy niech gráią/ Bądź w lutnié wieloſtronné/ ſłodki głos dáiącé/ W cytry/ w gęśle *OstrEpit* A2; *WujNT* 1.*Cor* 14/8.

»usłyszeć głos; głos będzie słychan (*a.* słyszan)« = *audire vocem PolAnt* [*szyk zmienny*] (*3*; *2*): *RejWiz* 69; *BibRadz Ios* 6/5, 20; *RejAp* 153v; Y głos gędźcow/ y śpiewakow/ y piſzczkow y trębáczżow/ dáley w tobie ſłyſzan nie będźie *WujNT Apoc* 18/22.

»głos wypuszczać« (*1*): A to ſię w ten cżás dźiać miáło: wedle Dánielá/ gdy iuż rog máły miał głos ſwoy wiełomowny wypuſzczżáć *CzechEp* 376.

Wyrażenia: »brzmienie głosu« (*1*): Gdy ſie tedy ku miáſtu przybliżyli/ we wſzytki dzwony zádzwoniono/ ná wſzytkich wieżách trąbiono/ w bębny bitho/ thák iże od brzmienia onych głoſow práwie miáſto drżáło *BielKron* 328v.

»jasny głos« (*1*) : kthorzy opuſzczżáiąc ſzczżyry/ iáſny/ á prawdziwy głos they ſtráſzliwey trąby niebieſkiey/ á co inſzego ſwiáthu przynośicie *RejAp* 11v.

»głos muzyki; muzyka z głosem« = *vox musicorum Vulg* (*2*; *1*): *BudBib* 1.*Mach* 9/41; głoſy rozmáitych muzyk świeckich/ y ſáme kośćioły nápełniáią *PowodPr* 74; *PaxLiz* Dv.

»głos trąby, trąbny« = *vox tubae Vulg*, *PolAnt*; *sonitus a. vox buccinae a. cornus PolAnt*; *clangor tubae Modrz* [*szyk 28* : *2*] (*27* : *3*): *OpecŻyw* 174v; *WróbŻołt* 46/6, 97/6; *LubPs* M4v, gg; *Leop Apoc* 8/13; *BibRadz Ios* 6/5, 20, *Apoc* 8/13; *BielKron* 32; *KwiatKsiąż* Bv; *RejAp* CC2v, 11v [*3 r.*], 12, 75, 95v, 172v; Tey ſie trąby głos nieſie ná ſtrony rozliczżne *RejZwierc* 120; *BielSpr* 16; *BudBib Ex* 20/18, *Ps* 46/5[6], 97/6, *Ier* 6/17; A ták y narody wyzywa áż od pułnocney ſtrony świſtnieniem ſwym by więc głoſem trąby ná woynę *ModrzBaz* 108v, 136v; *KochPs* 133; *ZawJeft* 26; *CzahTr* C.

»wdzięczny głos« [*szyk 3* : *1*] (*4*): *LubPs* hh3v, *RejWiz* 69; *KochEpit* A2v; PHilozophi/ co nád nas vſzy lepſzé máią/ o dźiwnie wdźięcznych głoſiéch w niebie powiadáią. *KochFr* 67.

»głos wołania« (*1*): Tu iuż dáley Apoſtoł wipiſuie/ w iákiey poſtáwie vkázáć mu ſie Pan raczył/ y iáko ſie obroćił ná głos wołánia trąby oney. *RejAp* 12.

Szereg: »głos a dźwięk« (*1*): wſtąpił pan wgłoſie á w dzwięku trąby *WróbŻołt* 46/6.

Wyrażenie przyimkowe: »w głosie (*a*. w głosu)« = *in voce Vulg*, *PolAnt* (*7*): *OpecŻyw* 174v; *WróbŻołt* 46/6; W głoſu wdzyęczných trąb Bogá ſwego wychwalaycie *LubPs* gg, M, ff2v; *Leop Ps* 97/6; *BudBib Ps* 46/5[6].

α. *Barwa lub wysokość tonu* (*18*) : Enneaptongochelim, Lutnia o dziewięći głoſiech *Mącz* 103d, l03d; Wźiąłem Lutnią ácż w prawdźie dawno nie ćwiczony/ Y ná ſześć roznych głoſow náwiązałem ſtrony. *WitosłLut* A2v; *SkarKazSej* 676b [*2 r*.].

Zwroty. »dzwonić głosem« (*1*): Zigmunt dzwon zamku Krákowſkiego. DZwońże miły Zygmuncie/ tymi trzemi głoſy *RejZwierz* 105.

»grać głosem« (*1*): Ná gałkách pozłoćiſtych ſkrzypią powietrzniki/ By więc wierę miał ſłuchác oſobney muzyki. Trębácże ná nich gráią głoſy rozliczñemi *RejWiz* 64.

Wyrażenia: »jedność głosow« (*1*): Harmonia, Yedność álbo zgadzánie głoſów. *Mącz* 153b.

»głos mierny« (*1*): *SkarKazSej* 676b *cf* »głos wysoki«.

»(nie)zgodność, zgadzanie głosow; zgodny głos« = *consonantia* (*a*. *dissonantia*), *harmonia*, *vocalitas Mącz* (*3* : *1*; *1*): Consonantia, Zgodność głoſów/ ſtroyność/ yedność dzwięków. *Mącz* 402b, 153b, 402b, 504c; *GórnDworz* L1.

»głos niski« (*1*): *SkarKazSej* 676b *cf* »głos wysoki«.

»głos wysoki« (*1*): Muzyká z ſześći y ośmi głoſow ſkłádána/ ma w ſobie rożne głoſy: wyſokie/ niſkie/ mierne. *SkarKazSej* 676b.

Szereg: »głos abo dźwięk« (*1*): y zgodne głoſy/ ábo dzwięki/ ſwą czudność oſobną máią *GórnDworz* L1.

W przen (*5*) : Orgány. TO tu rozne piſzczałki/ pyęknie przepyeruią/ Abowiem tenorowi/ ná wſzytkim folguią. Tákże náſze piſzczałki Poſpolitey rzeczy/ Gdyby tenor przyſtoyny/ miewáli ná pyeczy/ A ná ieden głos wſzyſcy/ ſpołu ſie zgadzáli/ Nadobnieby pioſneczki/ káżdey dokonáli. *RejZwierz* 105.

Zwroty: »gąść na trzy głosy w kije« = *mocno bić* (*1*): Chłop też łáie zá piecem cżyrwoną máść pije/ Bo mu gędli z wieczorá ná trzy głoſy w kije. *RejWiz* 73v.

»na trzy głosy gąść« = *robić*, *co się podoba* (*1*) : Gdy hámowaná ſwawola nie będzie/ Iuż iey niecnotá ná trzy głoſy gędzie. *RejZwierc* 223v.

»na trzy głosy się gąść« = *dziać się po myśli* (*1*): Ale gdy w dobrym zdrowiu/ zacna ſławá będzye/ To ſie iuż ná trzy głoſy/ káżda pioſnká gędzye. *RejZwierz* 134.

»na trzy głosy we grzbiet pukać« = *mocno bić* (*1*): To warchołowie nawiętſzy zyſk máią/ Iż ná trzy głoſy we grzbiet im pukáią. *RejZwierc* 227v.

c. *Jakikolwiek dźwięk*; *brzęk*, *odgłos*, *trzask*, *szelest*, *szum*, *huk*; *vox Vulg*, *PolAnt*, *Cn*; *clamor*, *sonus Mącz*, *Cn*; *sonitus Vulg*, *PolAnt*; *echo Cn* (*127*) : *LubPs* V3; Bárzo mu to ſmácżny głos co ná ſtole brząka *RejWiz* 68v; *BielKron* 445v, 447v; *Mącz* 154d, 298d, 402c [*2 r*.], 458c; *RejAp* 49, Dd4; *BudBib* I 41b *marg*, *Ier* 25/10; *BudNT Apoc* 8/5; *KochPs* 145; *StryjKron* 632, 702; *Echo* też zá tobą chodząc zá wieczorney roſy/ Zbieráłá po dźwięczñym leśie roſpuſzczone głoſy. *KlonŻal* B2v, B; A Echo ſwóy głos z ſtráchem w górách ſtánowiło. *ZawJeft* 13; *GrabowSet* Xv; *WujNT Apoc* 11/19; *SzarzRyt* C2v.

głos czego (*36*): *Leop* 4.*Esdr* 5/7, *Ier* 50/22, *Ez* 3/12, 13 [*2 r.*], 43/2; Miáłá theż páncerze iako páńćerze [*!*] żelazne/ á głos ſkrzydeł iey iáko tęten wozow/ gdy wiele koni zbiegáią ſię ku bitwie. *BibRadz Apoc* 9/9, *Ps* 67/34, *Ier* 50/22; Wody á gromy y głos ich *RejAp* 118v *marg*, 12, 14, 117, 153v, 156v [*2 r.*], Ff3v; *BudBib Ez* 10/5; *BudNT Apoc* 1/15; *WujNT Ioann* 3/8, *Apoc* 1/15, 9/9 [*2 r.*], 14/2, 18/22, 19/6. *Cf* »głos gromu«.

głos z czego (*2*): á gdy ſłyſzeli głos z dźiał/ powiádáli to być cżartowſką ſpráwą. *BielKron* 451; á s kámieniá głos ſłyſzan będzie. *RejPos* 5v.

W porównaniu (*1*): iáki głos ćirniowy bywa pod gárncem/ táki śmiech bywa ſzalonego *BielKron* 80v.

W charakterystycznych połączeniach: *głos cirniowy*, *odbijający*, *odrażający się*, *przenikający*, *rozliczny*, *rozpuszczony*, *smaczny*, *srogi* (*2*), *straszliwy* (*straszny*) (*4*), *ziemski*, *żarnowy*; *głos kamienia*, *koł*, *młyna*, *mocy*, *poruszenia* (*zruszenia*) (*2*), *skrzydeł* (*3*), *walki*, *wod* (*11*), *wojny*, *wozow*; *głos z dział*, *z kamienia*; *od głosu grzmieć*; *głos mieć*; *głosem odbijać*, *odbrzękać*, *przebijać*, *przemoc*.

Frazy: »rozlega się, rozlegać się może, rozchodzący się głos« [*szyk zmienny*] (*3* : *1* : *1*): *BielKron* 70; Resultant tecta vocibus, Rozliega ſie głos po domiech. *Mącz* 365c, 435a, 444d, 473a.

»wychodzi głos« (*1*): A z ſtolice wychodźiły łyſkáwice/ y głoſy/ y gromy [*et de throno procedebant fulgura et voces et tonitrua*] *WujNT Apoc* 4/5.

»zstał się, powstaje głos« = *facta est vox PolAnt*, *Vulg*; *oritur clamor Mącz* [*szyk zmienny*] (*9* : *1*): *BibRadz Apoc* 16/18; *Mącz* 268d; Oto ſie sſtał grom głos błyſkánie y zátręſienie [*!*] ná ziemi. *RejAp* 72v, 71, 72v, 96, 138; *WujNT Apoc* 8/5, 11/19, 16/18.

Zwroty: »głos (po-, wy)da(wa)ć, dający« = *vocem dare Vulg*, *PolAnt* [*szyk zmienny*] (*11* : *1*): *Leop* 4.*Esdr* 5/5, 7, *Ps* 17/14; *BibRadz Ps* 67/34, *Ioel* 3/16, *Am* 1/2; *Mącz* 67a; Iuż y orzech głos dáie: iuż y trzćiná brząka *LeovPrzepSamb* b4v; *BudBib* I 309a *marg*, 4.*Esdr* 5/5; A ći ſtali przy dziáłach ſrogi głos dáiących. *StryjWjaz* B4; Niech dwóy głoś [*!*] dáią morzá Troiáńſkiégo Brzegi *GórnTroas* 13.

»(u)słyszec, (u)słyszan (będzie *a.* bywa) głos« = *audire vocem Vulg*, *PolAnt*; *audire sonitum Vulg*; *auditus est sonitus PolAnt* [*szyk zmienny*] (*26* : *5*): *Leop* 2.*Reg* 5/24, 4.*Esdr* 5/7, *Ez* 3/12, 13 [*2 r.*]; *BibRadz Ier* 30/5; á gdy vſłyſzyſz głos po wirzchu drzewá ſie rozlegáć/ znák będzye moy przed tobą *BielKron* 70, 451; á głos kámieniá młyńſkiego nie będzie iuż nigdy więcey ſłyſzan w thobie *RejAp* 153v, 45v, 46, 49v, 98, 117 [*3 r.*], 118v, 156v; *RejPos* 5v, 342v [*2 r.*]; *BudBib Iob* 37/4, *Ez* 10/5; Duch kędy chce wieie: y głos iego (*marg*) y ſzum iego. (–) ſłyſzyſz *WujNT Ioann* 3/8, *Apoc* 6/1, 14/2 [*3 r.*], 18/22, 19/6 [*2 r.*].

»wymowić głos, mowić głosem« (*2* : *1*): *RejAp* 84; A gdy záwołał/ wymowiły śiedm gromow głoſy ſwoie [*locuta sunt septem tonitrua voces suas*]. *WujNT Apoc* 10/3, *Apoc* 10/4.

»głos (wy)puścić« = *vocem dare PolAnt* (*3*): Ich przepáśći y obłoki ſtráſzne głoſy puśćiły. *LubPs* R5; *BibRadz Ier* 25/30; *RejPos* 5v.

Wyrażenia: »drżący głos« (*1*): Vibrans sonus, Drżący á przenikáyący głos. *Mącz* 493a.

»głos dźwięczący, dźwięk głosu« = *resultans sonus Mącz* (*1* : *1*): *Mącz* 365c; Zátym dźwięk wſzelkich głoſow powſtał rozmáity *SapEpit* A3v.

»głos gromu« = *sonitus tonitrui PolAnt*; *vox tonitrui Vulg* [*szyk 9 : 1*] (*10*): Wſzákoż od bákánia twego wſzyſcy vciekáć muſzą/ Przed głoſem gromu ſrogiego/ z wielkim ſie ſtráchem wzruſzą. *LubPs* X5v; *RejAp* 117, 118v, 156v [*2 r.*]; *RejPos* 342v; *BudBib Ps* 76/18[19]; *WujNT Apoc* 6/1, 14/2, 29/6.

»jednaki głos« (*1*): Homophonus, Yednákiego głoſu. *Mącz* 157c.

»wielki głos« [*szyk 2 : 1*] (*3*): *RejAp* 72v [*2 r.*]; Od Iehowy Ceweothá náwiedzan będzieſz/ gromem y poruſzeniem y głoſem wielkim [*in tonitruo et in concussione, et voce magna*] *BudBib Is* 29/6.

Szereg: »grom, (i, a) głos« = *vox et tonitruum PolAnt*, *Vulg* [*szyk 10 : 9*] (*19*): *BibRadz Apoc* 16/18; A z onego máyeſtatu pochodźiły łyſkáwice/ y gromy/ y głoſy *RejAp* 48v, 49v, 71, 72v [*4 r.*], 73 [*2 r.*], 96 (*15*); *WujNT Apoc* 4/5, 8/5, 16/18. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 5 r.*].

W przen (*2*) : tedy táka wiárá ieſt tylko głos miedzi brząkáiący/ ktory głos żadnego pożytku nie cżyni. *RejAp* 19.

α. *W funkcji przysłówka* (*7*) :

»głosem« = *głośno* (*6*) : Zánią rycży głoſem [*Post ipsum rugiet sonitu*] [*w tekście opisującym burzę*] *BudBib Iob* 37/4.

~ *Zwroty*: »wołać głosem« (*1*): Głębośći morſkie wołáią náſie dziwnemi głoſy wyznawáiąc wielmożność twoię *RejPs* 63v.

»zagrzmieć, zagromić głosem« (*2 : 1*): Zágrzmi Bog głoſem ſwym [*Tonabit Deus in voce sua*] *BudBib Iob* 37/5, I 152a *marg*, *Iob* 37/4.

Wyrażenie: »siłnym głosem« (*1*): Y pierdnie śiłnym głoſem/ otożći iuż huka *RejFig* Dd2v. ~

Wyrażenie przyimkowe: »z głosem« (*1*):

~ *Wyrażenie*: »z małym głosem« = *cicho* (*1*): Kiedy ſtroże domowi będą drżeć/ á mężowie mocni zemdleią/ á przeſtáną mliwá/ á ćmáwy wzrok będą mieć/ pátrząc z okná/ y zámkną ſie wrotá ná vlicy/ z máłym głoſem mielącego *BielKron* 82. ~

2. *Opinia*, *zdanie*, *uwaga*; *rada*, *przestroga*, *upomnienie*; *zalecenie*; *vox Vulg*, *PolAnt*, *Modrz* (*379*) : Ludzki głos żgadza ſie z Boską wolą *RejJóz* Q4 *marg*; oczekiwáią ná przyſzłym Seymie Piothrkowſkim/ zdrowego y poćieſznego głoſu *OrzRozm* A3v; Przyſtoyny głos wielkiemu Krolowi ten ieſth /y przykłádny/ ták Krolom/ iáko y Biſkupom: áby oni tákże we dnie y w nocy byli tym czym ſą *OrzRozm* I4, A4, N3v; *RejZwierc* 102; Krolowie/ y Kſiążętá/ Kſiężny/ y Krolowe/ Do Koſciołá ſie zeſzli/ ná drugą vmowę. Gdzie im náſzy Dekretá Senatu wſzytkiego/ Y głos poſpolſtwá dáli/ páńſtwá Sármáckiego. *StryjWjaz* A4v; *ModrzBaz* 58v, 89; *KochOdpr* C2 [*2 r.*]; djabelſki to głos ieſt; gdy co Bog mowi/ pytáć ſię/ cżemu to? *SkarŻyw* 261; *ReszPrz* 23; *ActReg* 32; *PowodPr* 6, 40.

głos przeciw czemu (*1*): A ktory kiedy nie tylko Heretyk/ ále y Dyabeł z piekłá śmiał tákie głoſy wywieráć przećiw ſámemu Boſkiemu Máieſtatowi? *PowodPr* 33.

W charakterystycznych połączeniach: *głos człowieczy*, *diabelski*, *jeden* (*3*), *ludzki* (*2*), *nienakażony*, *pocieszny*, *przykładny*, *przyrodzony*, *przystojny* (*3*), *zdrowy*; *głos Jehowy* (*2*), *pospolstwa*; *głosem chwalić* (*być* (*po*)*chwalon*) (*6*), *prosić* (*3*), *radzić*, *wyznawać* (*2*).

Zwroty: »jednostajnym *itp*. głosem (od)powiedzieć, mowić« [*szyk zmienny*] (*6 : 2*): *OpecŻyw* 181v; A oni odpowiedzieli iednoſtaynym głoſem/ áby im wybrał Perdikę bormiſtrzá ich. *HistAl* N3, B5; *Leop Iudic* 20/8; *BielKron* 32v, 55v; *RejPos* 213; *OrzJan* 97.

»jednym i jednakim głosem mowić« = *nie robić różnic*, *jednakowo traktować* (*1*): Bo iednym y iednákim głoſem práwo ma do wſzytkich mowić [*Una enim atque eadem voce lex omnibus loqui debet*] *ModrzBaz* 72v.

»(u-, po)słuchać głosu; być posłusznym głosowi, głosu (*G*)« = *audire a. obedire a. obtemperare a. parere voci*, *audire vocem PolAnt* [*szyk zmienny*] (*11*; *1* : *1*): Iżeś był posłuſznym głoſowi żony twoiey/ á iadłeś z drzewá o ktorememći zákażał *BibRadz Gen* 3/17, *Gen* 16/2, *Ios* 10/14; *BielKron* 63v; Y vsłuchał Saul głoſu Ionáthánowego/ y przyſiągł Saul/ żyw Bog iż nie vmrze. *BudBib* 1.*Reg* 19/6, 1.*Reg* 2/25, 15/24, 3.*Reg* 20/37, *Ps* 57/5[6], *Bar* 2/20[22], 21[24]; *SkarŻyw* 503; *SkarKazSej* 689a.

»jednostajnym (*a.* jednym) głosem (za)wołać« [*szyk zmienny*] (*7*): A przeto przyſtąpiwſſy k niemu bliżéy wſſytcy iednym gloſem zawolali rzekątz: Iezuſa nazarańſkiégo ſſukámy. *OpecŻyw* 105, 103v, 124; *BielKron* 178, 318, *RejPos* 42v, 213.

Wyrażenia: »jednostajnym, jednym, jednakim, jednego człowieka głosem« = *zgodnie*; *assensu*, *consensione*, *consonante clamore*, *uno ore Mącz*; *unius hominis sermone Vulg* (*16* : *7* : *1* : *1*): *OpecŻyw* 185; *HistAl* F3v; *LubPs* E3; oſtátnia nádźieiá náſzá w Pánie Bodze/ á w mądrośći Krolewſkiey/ á w tey Exekucyey ieſt: o ktorą iednym głoſem Polſká Krolá ſwego dźiśia prośi *OrzRozm* A3; *BielKron* 353v, 365; Assensu omnium approbare, Iednoſtáynemi głoſy v wſzech być pochwalón. *Mącz* 323d, 270c, 383b, 402b; *HistRzym* 44v; *RejPos* 213. *Cf* »jednostajnym głosem (od)powiedzieć«, »jednostajnym głosem (za)wołać«.

»głos pospolity« = *vox publica Modrz* [*szyk 3* : *2*] (*5*): *GórnDworz* Cc5; *ModrzBaz* 58v; do ſpólnégo ſkárbu/ gdźie życzliwa Ludzka pochwałá/ y głos poſpolity wzywa *KochPieś* 2; *KochWr* 19; *CzahTr* F2.

»zgodliwym (*a.* zgodnym) głosem« = *zgodnie* [*szyk 3* : *1*] (*4*): *BielKron* 55v; Záprawdę gorſzemy Ieſteſmy niż Zydowie/ bo głoſy zgodnemi Oni Oycá ſwego być Bogiem wyznawáli *GrzegRóżn* N4; á żebyſmy ćię [...]Bogá/ iednym ſercem/ y zgodliwym głoſem/ ku lepſzéy nádźiei łáſką twoią przywróceni/ w Polſzce wiecznie chwalili *OrzQuin* Y; *RejAp* 54v.

a. *O prawach*, *nakazach i znakach boskich i religijnych* (*niekiedy pejoratywnie o poglądach przeciwników religijnych*) (*314*) : *RejPs* 141; *LubPs* hh4; *Leop Gen* 26/5; Ci záſię ſprzećiwnicy wzburzáią głoſy fáłeſzne rozliczżnych Heretikow/ rozliczżnych fáłſzerzow á wymyſláczżow nád wolą Páńſką *RejAp* 102v, 27v, 102v, 155v; áleć zoſtáwił ná piſmie ten pewny głos ſwoy/ ábyś odmieniał złe ſpráwy ſwoie á zátwárdzyáłośći złego przyrodzenia thwoiego *RejPos* 296v, A5v [*2 r.*], 121v, 122v [*4 r.*], 124, 124v [*3 r.*] (*39*); *RejZwierc* 8v, 173, 256v, 258v [*2 r.*]; *WujJudConf* 18v, 130v; Bo iedny owce ná ſámymby głośie Páſterzá Chriſtuſá przeſtáwáły *CzechRozm* 78, 81v; *SkarJedn* 118; porzuć dom gotowy/ budowánie/ przeday role/ ſtátki/ y to cżego wieść y nieść z ſobą niemożeſz/ á podz obnáżony zá głoſem moim. *SkarŻyw* [282]; *CzechEp* 66; *NiemObr* 180; *ReszList* 153.

głos czego (*4*): *SeklWyzn* ov; *WujJudConf* 49; á głoſu Bożego/ głoſu pokoiu y Euángeliey/ y miłośći Chryſtuſowey vſłuchayćie. *SkarJedn* 366; *ArtKanc* L3v.

W charakterystycznych połączeniach: *głos anjelski*, *Antychrystowy*, *apostolski*, *Chrystusowy*, *fałeszny* (*fałszywy*) (*2*), *jawny*, *kościelny*, *łaskawy* (*4*), *marny*, *miłościwy*, *najemniczy* (*6*), (*nie*)*omylny* (*5*), *obcy* (*2*), *papieski*, *pewny*, *postronny* (*2*), *prawdziwy* (*7*), *prawy*, *prorocki*, *srogi* (*4*), *straszliwy* (*5*), *szczyry*, *święty* (*35*), *wierny* (*6*), *własny* (*3*), *zwierzchni*, *żałobliwy* (*żałosny*) (*2*); *głos ewanjelijej* (*2*),

miłości, *nauki*, *Pisma świętego*, *pokoju*; *głos Jehowy* (*9*); *głosu fałsz*; *głosu być pilen* (*2*), *dzierżeć się*; *głosu* (*D*) *powolnym być*; *głos* (*po*)*znać* (*znający*) (*14*), *przyjmować*, *rozeznawać*; *głosem kołatać do uszu*.

Frazy: »głos brzmi« (*3*): *RejAp* 5v; *RejPos* 276; á głos Boży záwżdy brzmi: Ieſliże nie będźiećie zá nie [*grzechy*] żáłowáć/ á nie odwróćićie śię od nich/ wſzyſcy rázem poginiećie. *BiałKat* 23v.

»głos krzyczy« (*1*): ſłyſzyſzże on głos wołáiący vſtháwiczżnie brzmi á krzyczży w vſzoch náſzych *RejPos* 276.

»głos mowi« (*1*): Lecz głos Oycá niebieſkiego mowi: tego ſłuchayćie/ nie mowi/ piſmá iego ſłuchayćie. *SkarKaz* 118a.

»głos woła, wołający« [*szyk zmienny*] (*2* : *3*): A nie omylny cie w thym poſeł przeſtrzega/ bo ſłyſzyſz iż ná cię głos z niebá woła/ to ieſt głos Páńſki/ á wola ſwięta iego. *RejAp* 149, 12v, 62; *RejPos* 276, 296v.

Zwrot: »słuchać *itp*., być posłuszny *itp*. głosu; (u)słyszeć głos; być posłuszny(m), przysłucha(wa)ć się głosowi; słuchan bywać w głosie; jest słychany *itp*. głos« *audire vocem Vulg*, *PolAnt*; *audire a. obedire a. obtemperare a. parere voci PolAnt*; *obaudire voci Vulg* [*szyk zmienny*] (*135* : *7*; *34*; *7* : *2*; *1*; *3*): *OpecŻyw* 65v, 120; *WróbŻołt* 94/8, gg; *RejPs* 109v; *SeklWyzn* ov; *SeklKat* Q2v; *MurzNT Ioann* 10/27; *LubPs* S4v, V4v, Y3, gg2; ktorzy [*mniszy*] ſie od owiec Páná Kryſtuſowych odłątzyli/ ktore ſlucháią głoſu Kryſthuſá páſterzá nawyſſſzego/ á nátzynili ſobie inſzych páſterzow/ Dominikow/ Fránćiſſkow/ Bárnádynow ktorych głoſu ſlucháią. *KrowObr* 186, 109 [*2 r*.], 198v, 240v [*2 r*.]; iżeſmy zgrzeſſyli Pánu Bogu náſſemu nie będąc poſluſzny głoſu iego. *Leop Bar* 2/5, *Deut* 30/8, 10, *Ier* 3/13, 25, 9/13 (*15*); *BibRadz Gen* 22/18, *Ex* 23/21, 22, *Deut* 9/23, 13/4 (*16*); *BielKron* 13, 40v, 43v, 45, 85v; *RejAp* 12v, 26v, 35v, 36, 44 (*17*); Gdyż on iedno tákim obiecał błogoſłáwić/ ktorzy ſłucháią głoſu iego/ á zoſtawáią przy ſwiętey rádzye iego. *RejPos* 230, 7, 7v, 53v, 75v, 81v (*49*); Nicći inſzego iedno ony ſpráwiedliwe ſądy Páńſkie/ kthore záwżdy nieomylnie obiecał nád kożdym kroleſtwem wypełnić zá złośći iego y zá niepoſłuſzeńſtwo głoſu iego ſwiętego/ á zá wzgárdzenie wołánia y vpomináníia iego. *RejZwierc* 255v, 130v [*2 r*.], 173, 195v, 196, 259v; *WujJudConf* 130v, 157; *RejPosRozpr* cv; *BudBib Ex* 15/26, *Num* 14/22, *Deut* 4/30, 8/20, 21/20 (*19*); *BudNT Ioann* 18/37; *CzechRozm* 53v, 56, 81v, 250v; *SkarJedn* 300, 327, 366 [*2 r*.], 372; *KochPs* 4; *SkarŻyw* 286; *CzechEp* 360, [416]; *ReszList* 186; *ArtKanc* K12, L3v, N18, P5, P7; A ták ieſli dźiś głos iego [*Boga*] vſłyſzyćie/ nie zátwárdzayćieſz ſerc wáſzych *LatHar* 15, 732; *KołakSzczęśl* B3, B3v; *WujNT Ioann* 10/16, 27, 18/37, *Hebr* 3/7, 15 (*8*); y ábyś miłował Páná Bogá twego/ y był poſłuſznym głoſowi iego/ y przy nim ſtáteczżnie trwał *PowodPr* 85; *SkarKaz*)(3v, 347b; *SkarKazSej* 657a, 677a, 707a; *SzarzRyt* A3.

Wyrażenia: »głos boży, boski, Boga« = *vox Domini Dei PolAnt*; *vox divina Modrz* [*szyk 20* : *2*] (*15* : *1* : *6*): Ták wſzyſtki vſtáwy Apoſtolſkiey ſtholice máią być przyimowáne/ iákoby theż Boſkim głoſem od Piotrá ſwiętego były vtwierdzone. *KrowObr* 25v; *BielKron* 85v; *Prot* D3v; *SarnUzn* G5; *RejPos* 239v; *BiałKat* 23v; *WujJudConf* 231; *BudBib Ex* 15/26, *Deut* 8/20, 27/10, 30/10; Záiſte głos Boży poſtánowił/ áby káżdy w pracy á w poćie chlebá pożywał *ModrzBaz* 83, 87; *SkarJedn* 300, 327, 366; *SkarŻyw* 14, 297, 332 [*2 r*.]; *SkarKaz*)(3v, 118a.

»jeden a jednostajny głos« (*1*): Abowim tho nic inego nye będźye/ yedno yákoby yeden á yednoſtáyny głos koſcyołá bożego *KromRozm III* N5v.

»głos Pana (Boga), pański« = *vox Domini* (*Dei*) *Vulg*, *PolAnt* (*29* : *23*): *LubPs* Y3; *KrowObr* 109; *Leop Deut* 30/8, 10, *Ier* 3/25, 38/20, 44/23, *Bar* 2/22; *BibRadz Deut* 13/18, 28/15, *Ps* 105/25, *Agg* 1/12, *Zach* 6/15; Acż ten cżás żadnemu ſtworzeniu nie ieſt oznáymiony/ á to przeto/ ábychmy byli vſtáwicżnie pilni głoſu Páńſkiego/ ktorym nas miłośćiwie vpominác raczy/ ábychmy byli záwżdy gotowi *RejAp* 96v, 12v [*3 r.*], 26v, 35v, 36, 46 (*11*); *RejPos* 122, 123v, 145, 189, 197 (*15*); *RejZwierc* 102, 258v [*3 r.*], 260 [*2 r.*]; *WujJudConf* 157; *ArtKanc* K12; Ty tedy nawroć ſię á słuchay głoſu Páná Bogá twego y pełni przykazánia iego *KołakSzczęśl* B3v, B3; *WujNT* 390; *SkarKazSej* 657a, 707a.

»wdzięczny głos« [*szyk 4* : *2*] (*6*): A zwłaſzczá kto ſie nie wda z wiernym á z vniżonym ſercem pod ſwiętą náukę iego/ á nie ſzuka wdzyęcżnego głoſu iego. *RejPos* 209v, 7, 7v, 125, 223, Ooo4v.

»głos żywy« (*1*): A iż poſpolićie mowią Rzymſcy Theologowie/ obrázy ſą kśięgámi proſtych ludźi/ ſámi ſie w tym wydawáią/ że głoſu żywego Kriſtuſowey náuki zániecháli *WujJudConf* 49.

Szeregi: »głos, (i, a) dekret(ał)« [*szyk 6* : *1*] (*7*): *SarnUzn* G5; *RejAp* 114v; *RejPos* 239v, 332v; *RejZwierc* 44; Ktorzy Papieſkie głoſy y Dekretały wſzyſtkiemu wobec Kośćiołowi Powſzechnemu bez rozſądku y proby wſzelákiey przyymowáć roſkázuią. *WujJudConf* 33v; *NiemObr* 66.

»głos, (i, abo, a) nauka« [*szyk 12* : *1*] (*13*): *OpecŻyw* 120; ćiſń ſie przedſię zá tym Pánem ſwoim/ a zá ſwiętym głoſem iego/ á nic ſie nie dáy vwodzić głoſowi inemu poſtronnemu y náuce ie^go^ *RejPos* 169, 121v, 122, 186, 197v, 198v (*9*); *RejPosRozpr* cv; *SkarJedn* 301; *CzechEp* 360. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 2 r.*, *przy innym szeregu 1 r.*].

»przykazanie, głos« (*1*); Iż ieſliże też przykazánie moie/ głos moy á vpominánie moie wzgárdzicie/ tedy iuż też ná wſzem będą przeklęthe wſzytki ſpráwy wáſze *RejZwierc* 256. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 2 r.*].

»głos, rada« (*1*): á ináczey go poznáć nie możemy/ vni [*!*] ſie on też do nas przyznáć nie może/ áż gdy będzyemy ſłuchác głoſu ſwiętego iego/ rády á náuki iego. *RejPos* 173. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 3 r.*].

»głos i rozkazanie« (*1*): Gdyż to dobrze wiemy/ że głoſu y roſkazánia Páńſkiego powinniſmy ſłuchác/ nie tylko od cnotliwych á bogoboynych Páſterzow/ ále też y z vſt niepobożnych. *WujJudConf* 157. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 4 r.*].

»głos a (i) słowo« = *vox et verbum PolAnt* [*szyk 3* : *1*] (*4*): *SeklKat* Q2v; *BibRadz Agg* 1/12; Cżemuż walczyſz iáwnie s Pánem twoim? cżemuż ſie iáwnie przećiwiſz głoſowi á prawdziwym ſłowom iego? *RejZwierc* 259v, 259.

»głos, (a) upominanie« (*7*): A coż po tym kiedychmy zátwárdzili vſzy ſwoie/ á niechcemy ſłuchác głoſu twego á vpominánia twego ſwiętego *RejAp* 45v; *RejPos* 263, 345; *RejZwierc* 256 [*2 r.*], 258v, 260. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 3 r.*, *przy innym szeregu 1 r.*].

»głos a wola« (*5*): *RejAp* 149; *RejPos* 189, 262v, 345; Nie vſłyſzyſz żadney inſzey odpowiedzi/ iedno iż wzgárdzili głos prawdziwy á wolą Páná ſwego/ á miotáli ſie do wymyſłow ſwiátá tego. *RejZwierc* 260. [*Ponadto w innych połączeniach strukturalnych 2 r.*, *przy innym szeregu 1 r.*].

»głos a wołanie« (*1*): A ſzukaſz y kopaſz tobie cyſterny á wody ſmrodliwe obłędliwych wymvſłow ſwych á fáłſzywych náuk ſwiátá thego/ nic nie dbáiąc ná ſwięty głos á ná ono łáſkáwe á miłośćiwe wołánie á vpominánie Páná ſwego. *RejPos* 197. [*Ponadto w innym połączeniu strukturalnym 1 r.*].

3. *Wiadomość*, *wieść*; *pogłoska*; *przepowiednia*; *vox Modrz*, *Vulg*; *sonus Vulg*; *resonantia PolAnt* (*82*) : *BielŻyw* 109; Ano ten głos po ſwiátu iáko mgłá ſie wlecże. *RejWiz* 41v; Mamy ſie my z łáſki Bożey cżym cieſzyć/ máiąc po ſobie głos Prorocki y Apoſtolſki/ ſwiádectwo Koſciołow thák ſtárożytnych iáko y teráznieyſzych. *SarnUzn* Cv; *RejAp* 14, 46; *RejZwierc* 8v; *HistHel* C4; *WujNT Act* 13/27, 2.*Petr* 1 *arg*.

głos czego (*9*): A ſtego ſie też mnoży rozliczny głos ſlawy iego *RejPs* 173v, 71v; iednák w tych dwu rzeczżách wſzyſtko ſie zámyka/ áby głos Ewángeliey Kriſtuſowey prawdźiwie do ludźi przynośili *WujJudConf* 156, 220 [*2 r.*]; *KochPs* 30; *SapEpit* A3. *Cf* »głos podawać«, »głos wieści«.

głos miedzy kim (*6*): Głos też miedzy ludem/ Zeſię w tych hoynych gośćiách niektorzy kocháią/ Przeto że z nich obronę y pieniąſzki máią. *Prot* C4v; *RejZwierc* 249v; *KochPs* 120; *StryjKron* 390; Teć więc miedzy poſpolſtwem z dawná były głoſy, Ze ſię w żołći rad nośił Iudaſz złotowłoſy. *KlonWor* **2, 13.

głos o kim, *o czym* (*24*): *RejPs* 71v; *RejJóz* I5; *HistAl* N2v; Iáko ieſzcże y teraz o nim głoſy ſłyną/ Zeby gi mogł właſnie zwáć łotrowſką iáſkinią. *RejWiz* 99v, 431; *Leop Ps* 27 *arg*; *RejZwierz* 4, 114; *BielKron* 147; *RejPos* 25v, 81, 192v [*2 r.*], 242v, 299; *RejZwierc* 102; *KochMon* 20; *BudNT Luc* 4/37; *PaprPan* Ee; *KochDryas* A2; *KochFr* 80; Barzo mie tijm zafraſowal/ gdim to vſliſzal o tak zacnei lawie oktorey iako ziwo takiego gloſu niebelo. *PaprUp* H2; *LatHar* 463. *Cf* »głos Pana Chrysta«.

W charakterystycznych połączeniach: *głos apostolski*, *niemały*, *ojcowski*, *pocieszny*, *poćciwy*, *prorocki* (*5*), *rozliczny* (*4*), *rozny* (*3*), *święty*, *zły*; *głos chwały*, *ewanjelijej* (*2*), *sławy* (*4*); *głos słynie* (*2*), *wlecze się*; *głos mieć*.

Frazy: »brzmi głos« [*szyk zmienny*] (*3*): Abowiem iáko brzmi głos ſlawy powſſey ziemi oſwiętym imieniu twoiem *RejPs* 71v; *RejAp* 6v; *KochPs* 30.

»głos dochodzi (*a.* doszedł)« [*szyk zmienny*] (*4*): *BielKron* 212v; *RejPos* 192v [*2 r.*]; Y nas o twym przyiezdzie głoſy dochodziły *KochDryas* A2.

»głos mowi« (*1*): A co záſię poſtronne głoſy cżynią álbo mowią o tobie/ toby iuż o tym y końcá nie było. *RejPos* 346.

»rozszedł się (*a.* wyszedł, *a.* rozchodził się), rozniesie (*a.* roznaszał, *a.* roznosił) się, rozleci się, rozległ się, rozpłynął się głos; roznosić głos; był rozniesion głos« = *exivit sonus Vulg*; *exiit resonantia PolAnt* [*szyk zmienny*] (*10* : *4* : *1* : *1* : *1*; *1*; *1*): Abowiem po wſſytkiem ſwiećie roſſerzyłá ſie wiádomoſć otem/ y wyſſedł ten głos áż ná oſtáteczne gránice ziemie *RejPs* 27v; *RejJóz* L5; *HistAl* N2v; *KromRozm II* hv; *RejWiz* 188; *Leop Rom* 10/18, AAA2; *RejPos* 25v, 81, 242v, 299; *RejZwierc* 102; *WujJud* 4; *BudNT Luc* 4/37; *ReszPrz* 105; *LatHar* 435; *WujNT* 515, *Rom* 10/18; Sławy głos ſię roſpłynął wáſzey o Kśiążętá Możni Rádźiwiłowie *SapEpit* A3.

Zwroty: »[*czego*] głos podawać« (*1*): Ktorzy ſwiátem od morzá do morzá władáli/ Aż pod niebo ſławy ſwey głoſy podawáli. *RejWiz* 86v.

»głos przepowiadać; głos ma być opowiadan« (*1*; *1*): *WróbŻołt* 67/34; Przetoż máią być zgromádzenia vczćiwe/ iáwne/ w ktorych głos Ewángeliey świętey ma być opowiádan *WujJudConf* 220.

»puścić (*a*. puszczać) głos« [*szyk zmienny*] (*15*): pátrz co Krol w mocy ma/ Iż iákie chce o ſobie/ tákie głoſy puſzcża. *RejZwierz* 4; odſzczżepieńcy puśćili głos/ iż kto zábije Auguſtyná/ będzye prożen grzechu á odpuſt oſięże. *BielKron* 160v, 75v, 103, 147, 201v [*2 r.*], 222 (*14*).

»głos rozwołać; przez głos obwołać; woła głos« (*1*; *1*; *1*): *RejPos* 301v; A nie dármo iſcie Prorok ten głos ná ſwiát rozwołał *RejZwierc* 40, 186.

»(u)słyszeć, słychać było głos; ma być słyszany głos; osłyszeć się przez głos« [*szyk zmienny*] (*2* : *1*; *1*; *1*): CHociaż to ten ná głowie miał ták krzywe włoſy/ O męſtwie dobrey ſławie zewſząd ſłyſzę głoſy. *PaprPan* Ee; *KochPs* 120; *StryjKron* 390; *OrzJan* 129; y od niego poćieſzny głos o rzeczách pewnego zbáwienia ſwego/ nie raz vſłyſzáłá. *LatHar* 463.

Wyrażenia: »głos ludzki« [*szyk 2* : *1*] (*3*): *KochPhaen* 4; czego y głoſy ludzkie/ iż ieden tákowy cżáſów ſwoich poetá był w Polſcze/ łácno podeprzeć mogą. *KochCzJan* A2v; *OrzJan* 129.

»głos Pana Chrysta [*o czym*]« (*1*): wtym pſálmie ieſt głos Páná Chryſtá o iego vmęczżeniu y o zmartwy wſtániu. *Leop Ps* 27 *arg*.

»pospolity głos« (*2*): a thack pospolithy glos ysz tho przed wpathkyem ych *LibLeg* 9/54; *KochSat* A4.

»postronny głos« [*szyk 2* : *1*] (*3*): *RejPos* 346; A co inſzych głoſow poſtronnych około inych rzeczy/ tho iuż podobno w poczżet nie idzie. *RejZwierc* 132, 186.

»głos wieści« (*1*): Głos wieśći oto idzie [*Vox auditionis ecce venit*]/ y ruſzenie wielkie ziemie połnocney/ áby położyło miáſtá Iehudſkie puſtynią *BudBib Ier* 10/22.

Szeregi: »głos i (a) słowa« = *onus et verba Vulg* (*8*): A to ſlowo przez Apoſtoły: ktorych głos wyſſedł ná wſſyſtkę źyemyę/ á ſłowá ich ná kray świyátá. *KromRozm II* hv; *Leop Rom* 10/18, AAA2; *WujJud* 4; *ReszPrz* 105; *LatHar* 435; *WujNT* 515, *Rom* 10/18.

»wieść i głos« (*1*): wſzyſcy ći ſtáwią ſie wáſzéy kró: M. iáko ſkoro ſie oſłyſzą/ bądź przez poſelſtwá/ przez liſty/ przez poſły/ náoſtátek przez ſámé wieśći/ y głoſy ludzkié *OrzJan* 129.

4. *Przyzwolenie*, *wyrażenie zgody na coś*; *kreska*, *gałka wyborcza w głosowaniu*; *calculus*, *punctum*, *sententia*, *suffragium Mącz*, *Cn*; *votum Mącz* (*52*) : A też gdy ieſt Electia To ieden drugiego mija Vbiegáiąc ſie o głoſy *RejRozpr* C3; liczą potym głoſy z onych kártek/ ktory ich będzie więcey miał/ tego wybiorą Papieżem *BielKron* 234v, 194v, 341, 398; *SkarJedn* 120; Do *electiey* káżdy tu należy/ á waży głos nayubozſzego Szláchćicá ták/ iáko naywiętſzego Páná. *GórnRozm* A; *BielSjem* 12; *ActReg* 126; *SarnStat* 869.

głos na kogo, *na co* (*6*): á tym obyczżáiem potwierdźił biſkupá ná ktoregoby więcey głoſow było. *BielKron* 378v, 179v, 234v; Corrogare sententias et vota, Głoſy ſobie zbieráć ná yáką rzecz. *Mącz* 357d, 135c, 386a.

głos za kim (*1*): Suffragor, Pomagam/ Głos ſwóy álbo wotum dáyę zá kim. *Mącz* 135c.

W charakterystycznych połączeniach: *głosy policzone*, *rozmaite*, *rozne*; *głos*(*y*) *liczyć*, *mieć*, *przyłożyć*, *zbierać*; *głosem obrać* (*obieranie*, *obran*, *wybrać*, *wybran*(*y*)) (*10*), *obwołać*, *podpierać*, *pomazan*, *potwierdzony*, *zezwolić się* (*2*), *zgodzić się* (*2*); *przez głosy wybran*.

Zwroty: »powiedzieć głos« (*1*): Cżaſu doſyć do tego mamy dáwáć wotá/ Co ſie lepiey podoba wam/ text cżyli notá. Powiedzćie iednoſtáynie wſzyſtki ſwoie głoſy *BielSjem* 29.

»głos (przy)da(wa)ć; głosu danie; głos był dawan« = *adicere calculum*, *prosequi voto*, *suffragari Mącz* [*szyk zmienny*] (*7*; *1*; *1*): *KromRozm III* I8v; y przyſięgáć będą/ áby ná tákiego głoſy ſwe dawáli/ coby był godny/ rzeczy poſpolitey pożyteczny/ práwá y vſtawy trzymał/ ieſli ſie mu trafi być Papieżem. *BielKron* 234v, 179v, 234v; Punctum item significat, Przitknienie/ to yeſt przizwolenie/ wotum á głoſu ſwego dánie. *Mącz* 331c, 61b, 135c, 162a, 386a.

»głosem wotować« [*szyk zmienny*] (*2*): A gdy iuż Vliſes poſelſtwo odpráwił od Grekow/ wotowáli Troiani ná nie rozmáitemi głoſy *BielKron* 57, 171v.

Wyrażenia: »jednostajny, jeden głos« [*w tym*: *jednostajnym*, *jednym głosem* (*12*)] [*szyk 12* : *2*] (*12* : *2*): RVdolfus Grábiá Alſácyey y Hábiſpurgińſki/ wybran ieſt od wſzech Elektorow iednoſtáynym głoſem ná Ceſárſtwo/ ná ktorym był lat XIX. *BielKron* 184, 171v, 189, 196v, 330v, 340v (*9*); Centuriata, Ná których pány rádne obierano/ á z kázdey Centuriey głos yeden był dawan. *Mącz* 61b, 413b; Przeto po śmierci Biſkupiey/ wſzyſcy go iednym głoſem/ ták kápłáńſtwo/ iáko y lud poſpolity/ zá Biſkupá obráli *SkarŻyw* 171; *StryjKron* 360; *SarnStat* 18.

»spolnymi głosy« = *suffragiis multitudinis Modrz* (*8*) : *ModrzBaz* 3v; *StryjKron* 285, 666, 707; I Co moze bydź znacznieyszego wzwiązku vniey naszey nad wolno spolnemi głosy od Polakow y od Litwy obieranie apotym y Koronowanie Pana *ActReg* 40, 40; *SarnStat* 1011, 1020.

»zgodliwy głos« [*w tym*: *zgodliwemi głosy* (*2*)] (*3*): LEſtko cżarny Kſiążę Sirádzkie [...] ná Monárchią Polſką wybran/ przez zgodliwe głoſy pánow máłey Polſki *BielKron* 364v, 213, 330v.

Szereg: »głos, (albo, a) wotum (*a*. wotowanie)« [*szyk 5* : *3*] (*8*): *BielKron* 234v; Cadiscus vasculum quo suffragia colliguntur, [...] Miednica albo miſá/ álbo ktorekolwiek naczinie/ ná które zbieráyą głoſy a wotowánia od radnych Pánów. *Mącz* 28d; Ornare suffragio, Swoym głoſem álbo votum komu pomoc. *Mącz* 269b, 135c [*2 r*.], 162a, 271b, 331c.

W przen (*1*) : Bowiem ich myśli Páńſkiey á Krolewſkiey práwie/ Kochánie było wſzyſtkim ſtáwić ſię łáſkáwie. Sławę wieczną á pamięć po ſobie miłuiąc/ Y wiele głoſow w Niebo zá ſobą wotuiąc. *KołakCath* A3v.

5. *Prawo wypowiadania się*, *możność mówienia*; *sententia Mącz* (*10*) : Ten vczynił Synod/ ná ktorym vſtáwił/ áby żadny láik ták Ceſarz iáko ini ſwieccy nie mieli żadnego głoſu podawáć Papieżá. *BielKron* 177, 172v; Nam honores petituri assistebant curiae foribus, et consilii publici spectatores antequam consortes erant, Naprzod tylko przigląḋáli yáko co ſpráwowano w rádzie niżli ye do rády brano/ niżli mieli głos w radźie. *Mącz* 403c.

W charakterystycznym połączeniu: *głos mieć* (*7*).

Wyrażenia: »pi(e)rwszy głos« = *przewodnictwo*, *pierwszeństwo*; *principatus Mącz* (*5*): *BielKron* 151; Praerogativus, ut praerogativa tribus, Przednie bráctwo/ przednieyſza rotá/ burſá/ álbo przednieyſzy przedłożeńſki powiat/ to yeſt/ którego naprzód pytáyą/ yákoſz to tego który pierwſzy głos y

mieyſce ma/ miedzy ynemi vrzędy doſtoynośćiámi y powiáty. *Mącz* 358b, 322c; [*dam tobie moc*] zgromádzánia ſynodow/ y pirwſzy głos ná nich *WujNT* 68, 461.

»wolny głos« (*2*): Tyberius też ſkromnym y ćirpliwym *aduerſus conuicia maloſque rumores* okázował ſie/ częſto ty ſłowá máiąc w przypowieśći/ że w wolney R. P. wolny theż vmyſł y głos być ma. *Phil* Q3; *OrzJan* 55.

6. *Język*, *mowa* (*2*) : ále bogowie wiátry puśćili á wieżę przewroćili/ y głos káżdemu inákſzy rozdzielili/ przeto Babel rzeczoná. *BielKron* 7v; Iáko ná przykład/ ták wiele ieſt głoſow ná tym świećie: á żaden z nich nie ieſt niemy [*Tam multa*, *ut puta*, *genera linguarum sunt in hoc mundo*, *et nihil sine voce est*] *WujNT* 1.*Cor* 14/10.

7. *Głoska* (*4*) :

Wyrażenie: »głos słowa« (*1*): y nie *literas*, ále *tonos*, *ſiue tenores vocum*, dźwięki álbo głos ſłowá właſnégo [*Grekowie i Łacinnicy*] przezywáli. *JanNKar* C3.

Szeregi: »dźwięk, (albo, i) głos« [*szyk 2* : *1*] (*3*): Diphtongus, Dwoyáki dzwięk/ ſowiti głos. *Mącz* 298d; y iáko żadnégo ięzyká w krześćiáńſtwie niémáſz, któryby w ſobie nie miał dźiwnych głoſów y dźwięków od Láćińſkich ábo Gréckich róznych *JanNKar* C3, C3.

»punkt i głos« (*1*): wynálázłá im piſmo náſze Láćińſkie [...] według Greckich liter/ y cżytáć náuczyłá według punktow y głoſow zgodliwych/ ktorych napirwey było XVII. to ieſt/ A B C D E F G I L M N O P R S T V *BielKron* 51v.

******* *Dubium* (*1*) : PO vdręczeniu Zydowſkim od Antyochá/ wſzczęły ſie ſekty troiákie v Żydow/ to ieſt/ byli Fáryzei/ Sáducei/ y Eſſei Fáryzei rzeczeni od Fares/ iż byli od tego głoſu oddzyeleni *BielKron* 118v.

Synonimy: **1**. **a**. *mowa*, *mowienie*, *słowo*; **c**. *brzęk*, *brzmienie*, *chrzęst*, *chrzęszczenie*, *dzwonienie*, *dźwięk*, *szmer*, *szum*, *trzask*; **2**. *napominanie*, *rada*, *upomnienie*; **3**. *powieść*, *wiadomość*, *wieść*; **4**. *wotum*; **6**. *język*.

Cf **GĘGOGŁOSY**, **GŁOSOTWORNY**, **GŁOŚNOŚĆ**, **ROZNOGŁOSY**

ZZa